

Foia enciclopedică literară lunară.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 12 coróne
Pentru România și străinătate . . . 17 franci

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 orî ce conțin cam 150
cuvinte 6 coróne; până la 200 cuvinte 8 coróne
și mai sus 10 coróne.

Tot ce privește foia să se adreseze la Redacțiunea și administrațiunea Revistei Ilustrate în Șoimuz p. u. Nagy-Sajó.

După legea cea mai înaltă.

O istorie din Podolia, de Carl Emil Franzos. (Trad. de I. P. Reteganul)

Pierdut în latul, latul șes, ce se estinde din Carpați până la Dnipro, zace lângă riul Sered, aprópe de granița dintre Rusia și Austria, sêrăcuțul orășel Chorostkow. Locuitorii lui constau din puținii ampioiați cesaro-regesci, a căror fudulie e chiar atât de mare pe cât de mic le este salariul, apoi din singuratici nobili Poloni, a căror nobilitate și dătorii erau străvechi și respectabile; restul îl formau Jidovii, sêraci, șireți, speculatori, țigănoși séu talmudiști pii, uritori de ómeni.

Strada jidovescă este pe locul băltoș de lângă riu, încovoiată pe lângă sinagoga lor. De când țin ómenii minte numai un Jidan a cutezat se-și edifice casa între creștini. Acesta fú Moise Freudenthal, cel mai avut om din comună; casa lui cea mare, albă, cu ridicătură, stă în strada domnescă și privesce cu îngâmfare la claustrul dominicanilor care-i vis-à-vis. Dar n'a avut noroc omul acesta și casa acésta. Moise Freudenthal a

Leo papa al X-lea. (Cu text pe pag. 10.)

trebuit se-și sfêrtice hainele pentru unica lui fată Esther, ca pentru o mórtă, până era ea încă vie. Căci ea fugise cu un creștin, și petrecu în străinătate, și veni acasă numai se moră în casa părințască. Dar Moise o alungă dela pragul séu, și așa copila lui muri înaintea ușei lui. Acum și Moise este mort de mult, casa-i a rabinului făcător de minuni din Belz, căruia a donat'o, precum un creștin piu donéză averea sa unei mănăstiri.

Rabi puțin se interesează de casa aceea, de și a plătit'o numai cu câteva binecuvântări. Cu tóte aceste e mai așa, ca pe vremea lui Moise Freudenthal. Deasupra porții atârnă o tăbliță rotundă de tinichea, pe care e zugrăvită o pajură neagră pe câmpul galbin, și giur împrejur stă tipărit. »K. K. Bezirksgericht« (judecătoria cercuală ces. reg.) Apoi acolo, unde locuia odată Moise Freudenthal cu fata lui sunt deținuți acum hoții ruteni, înșelătorii poloni și jidovii cămătari. Acésta e în parter la dreapta, la stîngă însé

mai stă prăvălia, ce o condusă Moise, numai cât firma arată alt nume: »Nathan Silberstein, negustor de vinuri și coloniale.«

În ridicătură sub noul proprietar mai că nu s'au schimbat nimic; aici locuiesc, ca și pe vremea lui Moise, medicul cercual și judele cercual, firesce în chirie. Numai cât judele cercual e un altul, nu mai e domnul Hipolit Lozinski cel galbin și șec, ci e domnul Julko de Negrusz. El este urmașul în oficiu al domnului Lozinski, dar în toate privințele e altul, nu ca acela. Ținta vânătoarei d-lui Lozinski a fost pururea sërmanii Jidovi, — nu inima, ci punga lor. Și cu ceea ce putea stôrce dela sërării Jidanii, îndopa pe sërării creștini: nobili, amploiați și ofițieri. Nevasta lui Casimira, din înalt nobila casă Derer de Cibulski, care pe românește ar însemna »de Cépă«, strălucea cinci mile giur împregiur dintre toate celelalte femei, prin trei minunate însușiri ale inimei: prin cele mai multe dătorii, prin cele mai luxuriöse toilete și prin patima jocului. Și cörne pusese ea bărbatului ei atât de mari, încât abia puteau ömenii pricepe, cum de-și putea pune jubenul (cilindrul) preste ele pe capul cel șec galbin.

Dar acum e cu totul altceva.

Domnul de Negrusz nu stôrce nimic dela Jidanii și nu papă nimic cu creștinii. El trăiesce numai pentru oficiul său și pentru familia sa, care constă din doi feciorași frumoși și din o nevastă tină frumösă. Nevasta acăsta e în adevăr frumösă, förte frumösă. Statura ei e sveltă și totuși voluptösă, elastică și totuși superbă ca la o regină, fața palidă, nobilă, bine marcată, ochii negri, vișători și adenci, tainici adenci. Dar mai miraculos decât toate aceste frumșeți, e colörea pielii ei colörea fină albă gălbuie — s'ar fi putut numi colörea succinului — preste care roșeța sănătății trecea numai ca o suflare lină. Statura acăsta și fața acăsta întreceau și pe Sulamith și Suleica, fermecătorele frumșeți ale Orientului. Dar dömna judesă cercuală pörta la grumazi o cruciță și pe cărțile ei de vizită stă: Christine de Negrusz.

Este adecă original și enigmatic, că numai prin aceste cărți de vizită se învërte dömna acăsta printre alți ömeni. Ea nu primesce visite, nici nu le face — între ea și între onorabili honorațiori din Chorostkow este stabilită o barieră, care nici una din partide nu o trece.

De este transpus la Chorostkow vre-un nou amplotat căsătorit, atunci de loc e instruit de colegii lui: își ia dela domnul cel bătrân de Wolanski carosa cea vechiă cu calul cel bătrân și lângă sine-și pune nevasta și merg până dinaintea casei celei mari albe. Acolo trimite ambele cărți de vizită în sus în catul prim și primesce răspunsul: Domni regretă mult, dar domnu jude cercual e ocupat și onorata dömna-i cam bolnavă. Și preste o săptămână vine domnul de Negrusz tot în aceeași trăsura cu nevasta sa înaintea locuinței domnului amplotat cutare, și se repetă aceeași comedie cu rolele întörse, și cu acăsta e finită ori ce convenire ulterioară. Acesta obicei e astfel, și în fine a devenit lege.

Și mai ceva. Dömna Christine nu merge afară nici când singură, ea-și părăsesce casa numai de câteva ori pe săptămână, când merge la preumbare cu bărbatu-so. Toți ceilalți ömeni își fac preumblările în noul parc contes, în parcul castelului comtesei Iadwiga Bortyska, care se fi murit cu puțin timp mai înainte în Nizza, de batere de inimă. Da judele cercual cu nevasta lui merg regulat la preumblare în ținutul cel singuratic, ce-i din colo de riu și care zace în giurul vechiului castel. Drumul drept pân acolo duce prin strada jidovescă. Dar părechia acăsta uritöre de ömeni o ocolesc. Ei merg giur împregiurul orașelului. S'ar putea crede, că ei o fac de acea, ca se ocolăscă pravul și putörea stradei jidovesci. Dar nu! — când i-a ajuns odată o tempestate, făcură ei tot acăsta cale prin plöia torențială.

De ce? Domnul Negrusz privesce liber și franc în fața fiecărui om și nu ocolesc pe nici un trecător, când e singur. Din ce cauză se se separeze dar chiar frumösă lui nevastă de cătră ceialalți ömeni?

Aveți numai se întrebați pe scuitörea de noutăți din Chorostkow și giur, pe frumșica și luxuriösa dömna Emilia, nevasta no-

ului actuar. El e deja de öcece ani în acest orașel, dar totuși se numesce »noul« actuar, opus de colegul seu, care e deja de două-öceci de ani în Chorostkow. Și dömna Emilia v'a arăta o carte de vizită spunöndu-vö: »Vö rog, cum pöte omul ämbra cu o astfel de damă? Priviți numai la cartea ei de vizită — de ce nu a lăsat se-i pună pe ea și numele de familie, cum este adecă de acasă? De öre ce ar fi eșit cam hid: »Christine de Negrusz, născută Bilkes, divorțată Silberstein.« Căci pe ea de altcum o chiamă Chane, și Nathan Bilkes din coliba cea mică de lângă școla jidovescă-i e tată, și un alt Nathan, Nathan Silberstein, e primul ei bărbat. Căci acest Negrusz e un om cu totul tot esalțat. Prima dată a vrut se iee pe fata unui milionar, un baron armean, și de öre-ce firesce nu i-o dădură, deveni îndată förte modest și se amorisă în frumșica ovreicuță și o cumpără dela bărbatu-so . . .«

»O cumpără?« veți întreba cu mirare. »Pe bani« — pe bani gata?

»Natural — pe ce alta?« va răspunde atötsciutörea dömna Emilia. Și acăsta vö pare strein? Mö rog, așa un Jidan vinde ori ce, chiar și pe muerea sa. Sö spune chiar, cât l'a costat pe Negrusz: o miie de floreni. Dacă de altcum numai mie nu-mi credeți, atunci întrebați întreg orașelul, ori întrebați mai bine chiar pe Silberstein — el e un negustor de vinuri, și de și întreg anul e dus, totuși pe sërătorile cele mari e acasă. El v'a recunöscö: »Am dat'o de bună voie domnului jude de cerc.« — Deci acum te întreb: se aibă omul vr'o cotelă cu o așa femeie?

Vanitösa dömna Emilia are drept, ea are drept în toate. Dömna Christine într'adevăr se chema mai de mult Chane, întâiu Chane Bilkes, apoi Chane Silberstein. Și negustoriul de vinuri în adevăr a dat'o de bună voiă judelui de cerc. Și în aceea are drept d-na Emilia, că adecă cu o astfel de damă-i imposibil de avut legături sociale. Dar referitor la prețul cumpărării e în mare rätăcöre.

Prețul cumpărării n'a fost o bancnotă de o miie, ci o inimă de om.

Sinagoga cea vechiă este un edificiu înegrit de vremi, edificat în timpurile vechi, pöte chiar în evul mediu. Țeraniö o numesc »cetatea Jidovilor« de öre ce aci se baricadară odată Jidanii, când a voit se-i răpescă și nimicescă un prinț Czartoryski. Acăsta o voi el din două cauze: întâie, era chiar tämpul vênatului, și erau pe pustă puține vulpi și șderi, a döua — avea lipsă de bani. Dar Jidanii-și adunără tot avutul și sângele între murii și incuiară sinagoga, örei se sustinură atât de îndelung, până veni omul regelui din vestul apropiat Jagielnica și mijloci eliberarea înspäimântărilor Jidanii. Atunci erau tari murii și incuietörele de fier, țapine, acum însö nu-i nici urmă de fier, ör murul e parte ruinat alătura cu pämöntul, parte tot ciur. Dar pentru eternisarea scuitörei case dumneöesci, se concentreză aci din trei părți ale aceleia casele și bordeele sërăcaciöse ale cetății jidovesci.

În partea a patra este riul, leniosul Sered, lăsând loc numai la două case, una mare și nouă, care — o raritate în acest ținut — este zugrăvită galbin cu oleu, și una micuță sërăcaciösă, chiar pe țermurele riului. Se pare ca și când casa cea mare galbină ar voi se împingă cu murii ei cei mari, coliba vecină, dincolo de riul cel liniștit. În casa cea galbină locuia odată avutul negustor de vinuri Manase Silberstein cu fiul seu Nathan, în colibă locuia și locuesce încă și acum Nathan Bilkes, un Jidan sërăc förte sërăc.

Nathan era un negustor ambulant, până-l mai slugiau puterile și acum, ca bătrân cărunt, slab, singuratic, trăiesce din grețării adunați cu atäta zölă, — încät aceia nu-i ajung, mai e miluit de comuna israilită. El a îmbötrănit și slăbit înainte de vreme ca toți ömenii de starea lui, căci e o sorte amară, preste mësură de grea, acăsta stare.

Un negustor ambulant însömnă în limba conreligionarilor lui un om, care prevede țeraniö din comunele învecinate cu cele de lipsă, ca prin aceea se-și câștöge pânea, esistința dela oraș cu o sarcină grea în spate. În aceea are pachetat totul, ce pöftesce inima rusescă, până la una, ce o pöftesce o astfel de inimă mai

tare — vinars, care nu-i permis să-l vindă negustoriul ambulant. Dar afară de vinars el vinde totul: Pălării de paie, șerpăre de piele, ciobote, bricege, flori, petele, corale, burueni de dragoste, materii de haine, fuse, pânză, senu, vase, icône sfinte, medicine fermecate, luminițe de cêră, ace și ață, cărți de rugăciuni, pantaloni și caftane vechi, »tesseline« și »mesusah« nouă pentru singuratecii conreligionari ce șed pe sate, prav de tutun, calendare, gazete din săptămâna trecută, stofe fine pentru preoți și nobili, liquere, cărți de joc, sugări de contrabandă și alte lucruri pentru oficerii de cavalerie, scurt dis: el vinde de tôte! Așa-i trecea săptămâna, an de an, din sat în sat, din casă-n casă, pururea, pe vreme bună ori rea, pe ger ori pe năbuhală. El cunosc pe toți oamenii, și toți îl cunosc. Au lipsă de ceva, îl chiamă în casă; n'au lipsă de nimic, îl huduesc și sumuță cu câni, de nu-și caută curând de cale. Țeranul și nobilul, cadetul și caplanul își îndreptă glumele asupra lui, ori de nu sunt dispuși la glume, îi arată nuiaua ori pinteni. El însă în veci nu e obosit de dimineta des de timpuriu până sera târziu tot strigă și-și recomandă marfa, purtându-o în spate din sat în sat, din casă-n casă. Nu au cumpărători bani, atunci primesc în loc de bani, piei, bucate, găini, rațe, ouă, și le mai cară și pe acelea-n spate. Vinerea după amedă-qi însă întorce acasă, în orașelul lui și o di întregă e om și dup'aceea ăr fugaciu pe sate, »negustor ambulant.«

Un astfel de negustor era și Nathan Bilkes, și cu acesta — viața lui e descrisă. Tatăl seu îi căutasă o fată, — acesta fii brava lui nevastă, care-i dăruia doi copii și apoi muri repede. Copii însă un copil și o copilă, crescură mândru în coliba cea sêrăcaciôsă cum cresce câte odată o floare frumoasă în umbră și putrejune. Dar — »când erau mai tarî și mai frumoși mi-au murit,« așa se plângea tata Nathan Bilkes. Pentru el ambi sunt morți și îngropați. Feciorul trebui se fie soldat, de ore-ce era atât de frumos și bine clădit și de ore-ce Nathan nu avu cei cinci-deci de floreni se deie comisiunei asentătore ca să-l facă scăpat. Astfel fii trimis în Italia, apoi veni resbelul, și la Magenta stătu numele lui sub oficiosul »fugariu«. Ah, cu totul altcum a fugit el din inima părintelui seu. Acela asceptă și asceptă, dar fiul lui nu se mai reintorsă. Și fica lui încă e mortă. »Chana mea«, se tânguia cărunțul, a fost o ovreică cinstită, — pe dómna Christine de colo de sus, pe păgâna goie) nu o cunosc.«

Negustoriul ambulant n'a prevăcut, că copilul lui i-a prepara o așa durere amară. Chana lui era pe atât de frumoasă, ca și de ascultătore, atât de drăguță, ca și de lucrătore. Nu o iubea numai singur părintele ei, toți oamenii o iubeau.

Toți se bucurau și-i prediceau noroc, când bêtânul Manasa Silberstein o peți pentru unicul lui fiu Nathan. Era un noroc mare neasceptat. Căci barierele sunt de altcum strîns trase printre oamenii aceștia, se însoțosc numai bogăți cu bogăți, sêraci cu sêraci. E de altcum și lucru natural la poporul, a cărui ocupațiune e singur adunarea banilor, a cărui unică fericire e posesiunea banilor de mai multe vécuri. La început abia putea crede bietul negustor ambulant — bêtânul Manase doră era avut, atât de avut — el avea doră o prăvălie mare încărcată cu negoțe și purta negoț estins de vinuri cu Ungaria și Moldova. Era cel mai frumos document de stimă pentru fata negustoriului ambulant, când cădu pe ea alegerea avutului vecin. Căci și Nathan Silberstein era fără maculă; el era un tinêr brav, priceput și în tôte privințele tare cum se cade; sănătos și bine clădit și se pricepea la talmud chiar atât de bine ca și la numărarea banilor. Și de ore ce el nu avea se fie un învățat, ci un negustor, astfel tată-so i-a adus un învățator pentru germăna înaltă. Nathan a învățat cetitul și apoi a studiat un »epistolar pentru tôte stările și legile generale ale cetățenilor austriaci.« Din aceste cărți consta biblioteca lui așa credeau toți, cu deosebire tatăl seu. În adevăr în dulapul seu de cărți se află, ascunsă între colosalele foliante hebreesci, o cârtică nemțescă. Sâmbăta după amedă, când mergea el cu alții în haine de sêrbătore în parcul contesei, își ascundea cartea la sine, se desfăcea de ceialalți, și se pierdea singur într'un loc cotit sub

tufari și cetea. Atunci i se părea, ca și când în internul lui încă s'ar mișca ceva încet, ce preste săptămână nu simția. Pote că acel ceva era inima. Pe spatele cârticelei stă cu litere aurii »Poesiile lui Schiller.«

Când îi spuse tată-so, că el i-a ales o mirésă, și i-a spus cine-i aceea, atunci — atunci nu se mișcă acel ceva. El disese cu supunere: »Cum voiți, tată!« și pote un moment a fost mai palid, ca de comun. Și chiar așa se simți și mirésa lui, la spusele tătâne-sêu, numai cât pote ceva mai roșiă. Și apoi se sêrbă logodna și după două luni de țile nunta. În intervalul dintre logodnă și nuntă-i trimise Nathan mârgele frumoșe și aurării scumpe, și sermana fată-i trimise o manta de rugăciune, pe care erau cusute artificios cu fire de argint și aur anumite cirade frumoșe. În acest timp au și vorbit în câteva rënduri despre lucruri indiferente despre ei înșiși și despre viitorul lor nu vorbiră nimic. Nicî despre trecut nu aflară nicî o vorbă potrivită, — ei nu aveau, de și erau vecini, nicî o reminescință comună.

Nunta se sêrbă cu ceremoniă mare, cu pompă mare, ca la bogăți — vinul curgea în torenți, grămeci mari de carne și de copturi fură stirpitate de pe fața pământului — cei mai guralivi oameni fură aduși se înveselésca pe ôșpeți cu glumele lor, cei mai buni jucători luară parte până-n sfârșit, când apoi se retraseră mirii cei tineri în casa cea mare, ce o zidise Manase pe sêma fiului seu vis-à-vis de claustrul dominicanilor. Ei avură fôrte mult de lucru, în decursul dilei avură de lucrat din greu și trăiau la olaltă linisciti și îndestuliti. Ambii erau inimi bune, cinstite, și de ore ce ei înainte de cununie nu-și făcuse munți de aur nicî nu-și visaseră fericire cerésca, așa nicî nu fură întru nimic amăgiti. Pe ei îi unî obiceiul, interesul comun, respectul reciproc și astfel și fidelitatea comună. Astfel merseră tôte lin în ogașul obicînit, și când dăruî Chane după vr'un an cu un copil pe bărbatul ei, atunci acesta simți ăr în pieptul lui mișcându se acel »ceva« secret, care tăcuse atâta vreme. Copilul muri după câte-va săptămâni, dar jalea cea mare apropiă numai pe ambi mai tare spre olaltă. Apoi trebui se îngrope pe bunul, bêtânul Manase, și astfel cădu pe ei și grêua sarcină de a conduce negoțul cel mare. Nathan trebuia se fie mult timp dus, dar Chane era cea mai fidelă stăpână a casei celei mari. Ea învăța a ceti și a scrie germânesce, spre a putea ajuta bărbatului seu la negoț, și grijea cu cea mai mare băgare de sêma pentru tôte trebuințele lui. El încă o stima și prețuia mult și-i îmbrăca corpul cel frumos cu stofele cele mai grele de mêtasă și cu aurării cele mai masive din prăvăliile Lembergului și a Cernăuțului.

De sigur erau fericiti — căci ce le lipsea din fericirea lor? Ei nu se iubeau dar ce și sciau ei despre iubire? Ei sciau că ar fi o modă de-a creștinilor, înainte de căsătoria. Era lipsă ca un fiu de ovreu se iae apucături creștinesci?

Ei erau fericiti — și casa lor conjugală stete superb și tare întepenită în pământul respectului, al laborei și al deprinderii, până tempestatea patimei veni furiosă și aruncă casa la pământ ca pe o casă de cărți, și pre ei îi luă fără milă în unda ei și-i aruncă în resbel și dureri! . . .

Orașelul Chorostkow e fôrte mic, un cuib singuratic, necurățit, într'un colț al pământului uitat de Ddeu, și marele torent al vieții și culturei de abia aruncă într'acolo atomul unui val, dar — o casină are Chorostkow-ul totuși. Firesce că-i destul de cum se cade — din lăuntru în curte, zace din dêrêtul prăvăliei lui Nathan, o chiliuță mică, în care stau două mese și mai multe scaune. Acesta a întocmit-o Nathan pentru ôșpeții sei permanenti. Aci-și béu amplotiții și ceialalți honorațiori din Chorostkow apertorul lor și politiséză și când le permit muerile — aci politiséză și sera și-și beau pâharul de culcare. Nobilul domn Florian de Bolwinski, un vechiu posesor fără posesiuni, care firesce nu are femeia, bea aci pâhărașul lui de dimineta, dinainte de prânz, de prânz, de după prânz, de cină și cel de după cină, și numai rar făcea înteruperi, când făcea câte o preumblare — spre a declara

amor unei bucătărese, spre a storce bani dela vr'un jidan, séu spre a întreprinde altă afacere momentuoasă.

Și judele cercual de mai nainte, domnul Hypolit Lozinsky fusese aci ospe permanent, și un merit al acestei odăite făcă cel puțin nasul îi era roș la fața lui cea palidă, galbină. Dar chiar când căpătase acela colorea celui mai luminos rubin, muri onorabilul, spre marea bucurie a cercului, spre nedescriptibila supărare a nemuritorilor sei creditorî. Dômnă Casimira se retrase la bunurile Derer de Cibulski, o măierisce înglodată în dătorii lângă Tarnopol și în primul etagiu al casei celei albe veni noul jude de cerc, domnul Julko de Negrusz. El reluă și locul fericitului în casină, firesce fără a-l folosi așa de des ca acela.

Domnul de Negrusz era un om tiner, cam de treizeci de ani. Chiar dela început îl stimau toți ca pe un iurist minunat și om de omenia. Un jude de cerc în Podolia e un semideu și pôte fi spre blăstémul séu binecuvântarea cercului seu. Domnul de Negrusz esercita puterea sa numai spre bine. Ce se ține de esteriorul lui, puțin putem dice: era un om svelt, și în față avea doi ochi bruneti, cari nu se puteau numi nici frumoși nici uriti. Diceau cele trei fete ale inspectorului de dare, că el ar fi un barbar și nesimțitor față de dame. În realitate nici nu prea iubea el societățile de dame.

Așa dară și domul de Negrusz deveni, după cum se putea prevedea, ospe permanent în mica crâsmă pardon! casină. El se îndatinase a sta acolo dilnic o jumătate oră după eșirea din oficiu, spre a-și ceti gazetele, înainte de ce merge la prânzul care îl prepara bucătăreșa cea bătrână. Și de ore ce întrarea prin curtea cea murdară era atât de necomodă, așa mergea și el, ca cei mai mulți din ôspeți, prin prăvălia, în care supraveghia pururea frumoșa dômnă a comerciantului. Dar el se îndestulea, a o saluta în trecăt tăcut, nu vorbea nici glumea cu ea cândva, ca ceialalți domni mai bătrâni și oficerî mai tineri. El nu o făcea aceea cu ceva deosebită intentiune, ci de ore ce nu zăcea în natura lui risul de prisos și glumele nesărate. Apoi pôte și credea, că sunt destul de îngreunătoare cele ce trebuia ea se le îndure dela ceialalți, la ce s'o mai molesteze și el. Dar într'asta se amăgi — Chane era în asta privință foarte indeferentă și tôte le lua așa, ca pe alte mici neplăceri, ce i le făceau șederea în prăvălia, ca de esemplu curentul cel de aer etc. Dômnă acesta avea o manieră minunat de sigură, de a depărta dela sine ori ce glumă, ea răspundea și domnilor mai bătrâni tot atât de verde, cum o agrăiau, singur oficerii primeau răspunsuri mai scurte, de multe ori de un înțeles chiar brusc. Ea putea fi glumetă și batjocoritoare numai când i se vorbea de iubire. Acest simțemânt îi era ei numai enigmatic, fiind că nu-l cunosea, — ei îi era chiar comic și desprețuitor tot odată. Dacă ei i-i dicea careva între primul și al doilea pătrar de vin: „Te iubesc“ acela era ris publice și urit întrascuns . . . întrebați numai de micul supralocoteninte Albert

Sturm, de ce i-au fost odată opt țile de-a rëndul obrazul drept mai gras și mai roșu ca cel stâng . . .

Dar față cu judele de cerc n'a avut de a se plânge nici cu vorba, nici cu fapta. Ambii nici nu schimbă nici o vorbă în primele trei luni de țile. Și deorece acesta era bătător la ochi într'un orășel atât de mic, unde toți conveniau unii cu alții, așa vorbea odată Chane cu bărbatul ei despre acesta — așa din întemplantare și pe neașteptate. Nathan stătuse adecă mult de vorbă înainte prăvăliei cu judele de cerc și Mult onoratul domn Florian de Bolwinski; apoi merse Negrusz în oficiu, er Florian cu Nathan întrară în prăvălia, ca se mai beie — ađi escepționalminte — între păharăle deobligate de prânz și cele de după prâđ — încă câteva. „Nathan“ dise dômnă, cu judele de cerc e lucru curios. Atât de superb este el? El n'a vorbit cu mine încă nici o vorbă.“ — „Superb nu e,“ răspunse Nathan, „din contră, el este omul cel mai bun, cel mai gata de ajutorat din lume. Dar e cu vorbă puțină, te miri de ce? pôte e nefericit.“ „Hohoho!“ rise mult stimabilul domn Florian, ce muere vanitosă mai ai d-ta, pani Nathan. Noi toți îi facem frumosul pe mörte pe vieță, dar d-sale nu-i e de ajuns. Acum o întâpă-n ochi domnul acest tiner, Julko. Hohoho! Dar aci tötă truda-i e înzădar, hohoho! el e deja amoresat până după urechi — acesta-i bătaia lui D-đeu!“ — Frumoșa damă îl ascultă cu paciință — era deprinsă cu glumele lui. Apoi îi răspunse: „Nu ficine are o natură atât de fericită, ca d-ta; omul acesta-mi pare prea serios și prea ocupat decât să se pötă amoriga.“ — Domnul Florian își aruncă mânilor în laturî și rise cu hohot câteva minute risul seu original, hohoho! . . . trebuie se te rog . . . hohoho! . . . a mai audit cineva așa ceva hohoho! ca și când numai proștii s'ar putea amoriga și nebunii hohoho! d. e. eu, sunt eu prost ori nebun? și — pani Nathan nu va fi jaluz! eu sunt totuși amorigat în d-ta. Dar de aceea totuși trebuie să-ți spun chiar spre pedepsă . . . hohoho! la Negrusz în zădar . . . hohoho . . . numai în zădar hohoho . . . el iubese o mörta . . . hohoho!

„Nonsens“ murmură dômnă supărată, precând mult onoratul întră în casină însoțit de Nathan. Dar nu-i eșia din cap nici decăt. Sera târđiu, când sta în casă lângă bărbatu-so, că el a două di des de dimineță trebuia se plece, și-i ajută se scrie unele epistole comerciale, îl întrebă de odată: Ce a voit a dice ađi Bowlinski despre mörți, în cari ar fi amorigat judele de cerc.

„Ce sciu eu“, răspunse bărbatu-so. Se vorbesce ici coloa, că el ar fi fost amorigat într'o fată, care însă a murit și el de aceea s'a hotărit se rămână pururea holteiu. Pôte se fie și adeverat. Creștinii fac mare capital din nonsensul numit „iubire“.

„Așa, așa“, răspunse muerea și privi aspru în flacăra luminei. Apoi luă pena și fini epistola lui Moise Rozenzweig în Cernăuț, prin care-l recerca se le trimită un butoiu de hering și cinci măgi zăhar.

În țiuă următoare se întemplantă ceva deosebit. (Va urma.)

Cântec.

*Mărirea voastră n'o socot!
Nu sunt setos se-mă fac renume,
Nimic nu-nvidiez pe lume;
Să strâng averi ca voi, nu pot!*

*A mele griji sunt fericiri:
Să cânt, să strâng în brațe fete,
Și se-mă dedic albelor plete
Ghirlande roși de trandafiri.*

*De alte griji alți ômeni știu —
Eu numai pentru ađi am grijă!
Că timpul e cu braț de spijă,
Și mâne pot se nu mai fiu!*

George Coșbuc.

Ornatele (Odajdele) preoților idolatrii.

— Tipuri arhaice din négra anticitate. —

Dela amintitul și biblicul turn Babel, se începe adevărata istoria a omeniei, adevărata constituțiune politică cu stat, teritoriu și limbă. — Să nasce epoca istorică față în față cu cea pre-istorică și antediluviană. Ce au folosit omului antic și din leagănul culturai și științei, statul, limba și prin această națiunea, fără binefacerea unui cult cu ȃei și temple, cu credințe și combinațiuni misterioase? . . .

Idealul unui tainic, superior și mai perfect decât omul, nu a putut să lipsescă; — da, nu a putut să lipsescă nici când de pre scena vieții istorice! . . .

Când a fost om pre lume, a fost și Dumneȃeu și pre D-ȃeu îl cunoșcem deodată cu omul. Lumea strămoșilor se stinge prin diluviul lui Noe, — altă lume era de lipsă, alți ȃmeni, alte animale și elemente, altă cugetare și ființă. ȃeitarea séu ideia de ȃeitate rămâne și după diluviu și continuă a rămâne neschimbată în tot decursul unui timp fără revelațiunea sublimului Messia.

Fondul și forma credinței unei epoce antecreștine este una și aceeași, ori ce națiune are mai mult ca o putere divină, mai mult ca un ȃeu, mai mult ca un templu. ȃeul era prea antropomorfisat, prea uman, el trebuia se aibă gen masculin și feminin: Osiris și Isis, Iupiter și Iuno, Ianus și Iana.

Divinitatea era un atropomorfism, nu în icȃne și statue, ca în lumea creștină, ci în trup și pasiune, în materie și în putință.

Era un ce prea material ȃeul Asirului și Chaldealui, ca și ȃeul Egipteanului și Elinului.

Era supusă ȃeitatea lumii vechi, sclavajului pasiunilor și naturii lumii fizice ale omului; — cu tȃte acestea însă era mai pre sus de lume, cu puterea și spiritul, — era ȃeitate. căci omul trebuia se poședă un Ce, mai presus decât sine, un Ce neintrecut și supranatural, trebuia să existe pentru om o putere de adorare și de respect seu frică precum și de protecțiune.

Tȃtă ginteaa umană trebuia se aibă o putere miraculoasă deosebită, după deosebirea rasselor și tot omul — »geniu« séu bun (bonus) și rău (niger) numit de Romanii: »Genius«, de Grecii: »Daimon«, de Egiptenii: »Schu«, de Chaldei: »Schah«. De aci se nasce apoi dualismul lui Zoroastru și Metemchosia séu Methempsychosia egipteană, cu Necromanthia s. Schumanthia acelora, »evocatio animae« a Romanilor, Nevechia Grecilor, adaugând la acestea și credința depusă în caballa iudaică.

Când preotul idololatra făcea libațiune și sacrifica acestui geniu, el esercia ceremoniile unui cult a decedaților — a străbunilor și preoții se numiau la deosebite popȃre după ritualul religios național cu anumite nume, precum: »Schumanii« la Egiptenii, »Schamani« la Chaldei etc. etc.

Abstrăgând dela statul comemorărilor, sacrificiilor și evocărilor decedaților din lumea de jos, când preotul funginte luă forma în vestminte și ținută sacră a idolului respectiv și în funcționarea altor servicii religioase, preotul antic și idololatra se îmbracă, se transformă și maschează după tipul și forma ȃeității séu Numinei, cărei se sacrifică și pre carea o reprezintă.

În templele și obeliscurile din Theba și Memfis, în suteranele babilonice și chaldeice, se arată ca și resturile unei epoce clasice și astădi figurii originale de om, dar prefigurată, cu cap de pasere, cu cap de leu, primind sacrificii idololatre și molochiste.

Nu erau acestea figurii, decât idoli și preoții sacrificanți trebuiau se corespundă lor în formă și mimică, în ținută și vestminte. Ei trebuiau să se îmbrace, să se mascheze ca și ȃeul cui să tămăia.

Se vȃd preoți cu cap de pasere, cu mască în formă de leu, pisică, crocodil, vultur și căciulă provȃdută cu unul, două ori trei cȃrne. Ma se presintă și desemnă pre partea superioară a capului cu figurii șerpeice.

Cine privea la un asemenea preot simbolic, avea înaintea sa pre idolul preotului național și propriu în tȃtă forma și tipul religios al poporului. Est-mod preotul antic în funcțiunea sacră sacerdoțială presentă un centaurism și un antropoteism făbulos.

De acești preoți mascați în figura Idolului, amintesc și marile istoric »Diodor Siculul«, când ne spune că Faraonii egipticii, cari totodată erau și preoți, și după legea țerei, trebuiau se sacrifice în tȃtă dimineața și întocmai ca preoții evrei, — chochen — erau supuși legilor celor mai severe, ne spune, că scestii Faraonii în timpul sacrificărilor lor își trăgeau pre cap masce cu cap de animal (în formă) pasere, șerpe séu purtând cȃrne de două părți.

Acești Faraonii, preoți cu indutul lor înfăcișau o figură demonică în statul celebrante; — deși ȃmenii din lume, ei apăreau ca ființe din altă lume, ființe magice, ieratic, misterioase și pline de o terȃre basmică. Ei apăreau ca isolați de natură viuă, de societatea comună, — mai mult aparțineau lumii spiritelor și fantasmelor religioase. Precum scim, la Egiptenii erau ȃeități și bărbătesci și femeiesci: întocmai trebuiau se fie și figurii sacerdoțiale cu tip de bărbat și cu tip de femeie. Preoții egipticii prin urmare, luau și figura unei ȃeite séu demone, și fiindcă la Egiptenii, nu erau preotese ca la Grecii și Romanii, preotul egiptean se masca la partea superioară a corpului cu formă de sȃn femeiesc (mamele feminine), ér partea din jos rămânea neacoperită cu haina sacerdotică și prin urmare rămânea bărbătescă, precum se arată prea bine în renumitul op archeologic alui »Lepsius« titulat pre romănesce: »Monuminte din Egipt«, în cari se vȃd copiii parietali din temple și sarcofage. În astă formă preoții egiptenii conjurau (citau ori evocau) pre ȃei, demonii și pre spiritele peregrine a decedaților. . . .

Moisi înainte de ce ar fi vorbit cu Iehova, își trăgea pre față un vȃl de aur, căci când comunica poporului cele audite și poruncite, fața sa strălucea ca aurul. »Și Moisi éráși își puneaa vȃlul preste fața sa, până ce se întorcea ca să vorbescă cu dȃnsul.« (Exod).

Preoții Persilor și Nedilor: Cir (Chores) se presintă întru tȃte în forma lui Ormuzd (Aharamozda), ér când sacrifica Davelor rele și lui Ahriman, — atunci lua forma cea mai bizară, avȃnd pre cap mai multe cȃrne. Cȃrnele pre cap și la frunte erau caracteriul cultului păgân asiatic, nu numai a trupinei semitice, ci și a vechilor popȃre arice din cari s'a desvoltat așa ȃisa cultură a Sanscriților. Ele erau simbolul idololatriei, de unde preoții idololatricii nu numai la Egiptenii, ci și la alte popȃre se desemnau cu cȃrne și se presentau în masce diforme, după figura și individualitatea Principelui ce se adora.

În picturile și relifurile Asirilor, vedem tipuri de preoți cu statură legendară și mascată. Așa la acest popor, pre preotul, carele ca și la Egiptenii era Regele, îl vedem cu căciulă în cap, cu față și cap de vultur, provȃdută cu ochiul de om, la gură cu cioc și subsuorii cu aripii dupe lăstate în jos, ținȃnd în mâni ola-caustul prestând divinității.

Urme séu rămășițe din acest ornat preotesec din lumea vechiă cunoscută, au rămăs până astădi la popȃrele Asiei păgâne, în religiunea Buddhismului, în Iaponia Thibet și China, unde până astădi se observă mascarea preoților numiți »Dalai Lama« pentru citarea sufletelor séu conjurarea ȃeității.

În astfel de formă se conjură la ei și ađi demonul, care a intrat în corpul unui morbos, obsess-energumenos, adecă nu pöte preotul s'el alunge din corpul unui atare obsess, decă nu se va investmântă în mască — și fiind-că tot morbul cel rău presupune un demon, ca să se scie adevăratul demon, de care e obsess, se sacrifică tuturor demonilor presupuși și Brahmanul se îmbracă și maschază cu tipul tuturor acelor demoni presupuși, până când pațientul se curează. Cestiunea principală este aci, că cultul antic a presupus preoți mascați și mistici, izolați de lumea profană, așa că în cele sacre se nu fie om, ci altă ființă, carea numai în stilul acela putea să comunice cu puterile spirituale.

De unde odajdele și ornatele sacre, la töte popörele — și de aci chiar pasiunea prea mare a laicilor întru însușirea vestmintelor sacerdoțiale și de unde, cu cât persönele erau mai nobile, mai aristocratice și din sânge princiar, cu atât mai tare ajeptau la portul preoțesc, a sacerdoților, filosofilor, augurilor și profetilor. Vedem chiar în timpul după Christos — departe în evul mediu — persöne notabile, principii, comiți, dogi, marchisi și artiști investmântați ca preoți, ba adeseori, după cum ne arată monumintele și gravurile, Regele alătura cu episcopul, nepotönda-se distinge Regele de episcop în privința portului. Numai la poporul evresc a apus investmântarea biblică și a rămas numai o umbră în ornatele cultului său divin. Cu töte acestea la adevărații Evrei ortodocși, până astăzi sunt în mare onöre vestmintele lungi și întogmirea părului după datina babilonică și persică. —

La esorcitarea puterilor demonice în lumea idololatrică, precum la Egipteni, demonul ascultă, ba se supunea voinței esorcitatorului, îndată ce acesta pășă înaintea sa mascat în forma unei puteri divine, ér fiind-că deitate superioră avea figură umană, presta omului-preot mascat cu forme divine, puterea cea mai mare. Și acesta îmbrăcăminte era nu numai ca un apocrat și mediu de conjurare și citare a deităților și demonilor, ci era și un mediu de apărare contra spiritelor rele, atât în viață cât și în morțe. În acest port și vestminte apare decedatul în locuința morților ca „Muhmiă“ cu masca pre față și pre trup și cu „Cartea de morțe“ pre pept, după cum s'a descoperit de archeologii scrutători ai timpului modern, de așa numiții egiptologi, cari au sacrificat avere și viață pentru studiarea acelor popöre vechi și cari au aprins lu-

mina pentru a împrăscia întunerecul atâtör miș de ani de pre paginele vieții unui popor, ce s'a stins cu gloriă. În acest port apare repausatul pre ceea lume, ornatul său este o armătură puternică întru întimpinarea sa cu ființele infernale.

Numai când vechiul Egiptean muria, numai atunci el se născă și numai atunci întră la adevărata viață. Drept aceea eredele repausatului, care era mascat, întră în locuința morților și lângă Muhma tatălui său sacrifică sufletului (demonului) aceluia.

Dar erau și Muhmele mascate cu tipul unui deü infernale și din lumea spiritelor, precum: prea bine au aflat Egiptologii diligenți ai timpului, în obeliscurile și pre sarcophagele aflate.

În timpurile vechimei la töte popörele idololatre erau deități și spiritele nu numai antropoide (cu figură de om), ci ele se desemnau în mod cu totul originale. Și acesta numai din presimțul, că deitatea fiind mai puternică ca omul, fiind supranaturală, trebuie să se presinte cu forme diferite de ale omului. Așa deitatea se desömnă în fantasia popörelor ca ceva basmic, teribil, diform și din altă lume. Și cu cât era acesta formă mai fantastică, originală și basmică, cu atăta deitatea influința mai adönc în natura religioasă a omului. La Greci și Romani vedem pe Jupiter depins câte odată cu corne, pre Satiri, pre Pan, pre Gea, pre Medusa, Gorgönele și Arpiele. În un templu din Hispania, unde Hamilearbasas jöră pre fiul său Hanibal a resbună onörea Cartageninilor contra Romanilor se ved idoli cei mai urți și diformi.

Era o lume idololatrică și erau idoli, ér Dumneđeul cel adevărat era ascuns de rațiunea umană, carea nu-l cunosce.

Era o lume idololatrică și nu erau preoți, ci exorcitatori magici și demonici și ca atari erau și investmântați, căci precum e stăpänul așa e și servul.

Am scris acestea, ca să se vedă, că chiar în lumea idololatra și păgänă, adoratorii și sacerdoții deității respective se portau cu un respect cuvenit și în statul servirei, se prefăceau din om laic și profan în o ființă mascată, desbrăcându-se de haina ordinară și lumescă și îmbrăcând pre cea divină. Dicem și la acest loc: Cercați, scrutați și esaminați cele antice, ca se poteți bine judecă cele moderne. Fericit moritoriul, care pricepe tainele prezentului! —

S. P. Simonu.

Când te ved.

*Inima greu mă tortura
Crerul meu mi-se turbură
Când te ved venind.
Privirea-ți grozav mi arde
Mintea-mă pare că se perde
Când vii suriđend.*

*Er' când graiul de viöra
De pe buzați roșioră
Il aud șoptind.
Par' că-s dus pe altă lume
Par' c'un inger îmi tot spune
Și-l ascult visând.*

Nișu.

Din propria ei putere.

— Novelă de George Simu. —

Era tömnă târđie. —

Plöia bătea desă în ramurile vechi ale ferestilor. De departe bubuea tunetul, care prevestea o furtună îngrozitoare. Nöptea scoborea încet de pe crescetele munților și satul părea trist, părăsit și pustiu.

Ce lume înfiorătoare și jalnică! —

Cimiteriul e mai bun — e mai tăcut.

Lumea își are främëntările — neliniștile ei.

În fărăfundul ceriului brazde de foc arătau mânia și puterea lui D-deu.

Pentru cei tari la inimă e maiestos acest tablou, — pentru cei slabi, — delicați — înfiorător!

În mijlocul satului o căsuță cu ferestle slabe, — și lângă ea biserica vechiă de lemn, cu crucea plecată.

În beserică e D-deu — în casa lui.

În căsuță douë ființe slabe gingașe, părăsite și mai pre sus de töte nefericite — în casa altora.

Sciți voi ce e nefericirea? Se vă spun eu.

Nu de mult Sabina și Lucreția aveau tată și mamă.

Ați sunt orfane. —

Două copile de preot rămase orfane — mai au drept se stăpânescă casa vre-o două luni — apoi lumea e largă, — pustiu nemărginit!

Ce va fi de ele?! —

Cea mai mare se roagă și mângăie, cea mai mică se roagă și plânge.

Dar unde e primejdia mai mare, acolo e Dumnezeu mai aproape Dumnezeu! —

Cum se nu?! — besericuța cu crucea plecată e casa lui.

Culcăte Lucreție! culcăte! voiu veghia eu. Sci ce dicea tata . . . și mama . . . că D-țeu veghiază și când dormim noi, sci?!

Și lacrimile i-a înecat glasul.

Seraca Sabina, ar fi mângăiat și însași avea lipsă de mângăiere, ar fi întărit și însași era slabă, ar fi vrut să împartă liniște și vîfor — vîfor amar era viața ei!

Sabina era de 19 ani — fată de preot românesc modern.

— Sciți ce însemneză a fi fată de preot modern? —

— O ființă crescută cinstit, carea fără se vree răpescă tichna, liniștea, averea și bunăstarea părinților pentru ca se potă deveni și ea membru folositor în omenime.

Preotul român își mîncă prescura în lacrimi, asudă, muncesce, trudesce ca se-și ridice familia la nivelul ce conform rangului și destinațiunei lui i compete și el care a studiat pentru ca după acest studiu se-și afle fericirea și îndestulirea sa — jertfescă această fericire și îndestulirea pentru familia sa — pentru fii săi, — pentru crescerea lor.

Dar vai! în o di pote că acesta inimă încetă de a bate, brațele lui încetă de a munci, mintea lui de a cugetă și pe urma lui rămân inimă cernite în ulițele omenilor, — inimă simțitoare și nobile, cari se trețesc apoi singure în nemărginitul pustiu al lumii — neavînd altă avere, decât crescerea ce au primit'o din marinositatea unor suflete însătate de progres.

Orfană era Sabina cu sora ei — o copilă de 12 ani. Fără avere, fără rașim, — singura lor mângăiere în lume era D-țeu — pre care a dis tatăl lor pe patul morții se nu-l uite nici-odată.

Ele au promis acesta. Au promis cu tot sufletul lor învăpăiat de feciore și cu ardorea inimilor ce vîd apunînd în mormînt — totă nădejdea lor, — totă fericirea lor pămîntescă. Și cum stau ele, — cea mai mare la mesă resfoind un jurnal prenumerat încă de tatăl lor până era încă în viață — cealaltă în pat; — fața Sabinei fî iluminată de strălucirea unei nădejdi.

— Nu fi supărată Lucreție! a dis ea începînd a se preumbla prin scunda odăie. D-țeu n'o se ne părăsască. Etă un anunț — : Dîmna Contesă G. cercă o crescătore pentru nepotul său de 6 ani, — carea se poșadă limba germăną și magiară în vorbire și scris — carea are o crescere îngrijită și mai pre sus de tôte religioasă.

Vom cerca. D-țeu nu ne va părăsi în casul durerilor noastre, și pote pre timpul când va trebui să părăsim această casă parochială, în carea mai întăiu am deschis ochii — o se avem și noi unde să ne ne plecăm capul.

— Letiță! — dragă letiță — tu vei merge la acea contesă, — te vei despărți de mine — și eu . . . eu ce mă voiu face, reflectă Lucreția cu lacrimile în ochi.

— N'ai temă drăguță, — o se mă îngrijesc eu de tine — numai dacă D-țeu va îndrepta inima Contesei G. spre noi. —

* * *

Curios, — de tot curios! — dicea contesa G. după trecerea alor 4 zile dela cele enarate mai sus. Dacă e adevărat ce dice Buffon: »Le styl est l'homme« — stilul e omul — atunci mărturisesc, că din cele 31 de fete ce mi se îmbie, acesta-mi place mai mult.

Și contesa G. ceti cu glas înalt — lăsându-se pe fotoliul său obdus cu catifea neagră ca noptea:

Ilustră dîmnă Contesă!

Nu pot avea pretensiuni de sciință înaltă, nici nu sum din o familiă strălucită. O simplă fată de preot sătén de 19 ani crescută în lipsă și rămasă orfană în lume, — îmi cerc norocul și eu ca una ce nu am pe nime ajutor pre pămînt — îmbiindu-mă ca îngrijitoare și crescătore a nepotului D-vîstre.

Poșed înse limbile recerute și cualificația ce se recere o am.

Nu numai dela mine va depinde crescerea nepotului D-vîstre, — căci spre acesta singură mărturisesc, prea slabă mă simțesc.

Am însă speranță, că dacă bunul D-țeu va concede ca D-vîstră Dîmnă Contesă se mă alegeți pre mine din celea multe ce vor mai dori acest loc — veți fi nu numai nepotului D-vîstre, dar chiar și mie o adevărată conducătore în calea vieții — până ași avea norocul și fericirea de a sta sub îngrijirea Ilustrei Vîstre persone. —

Ce fericire pentru D-vîstră, — se fericiti de-odată pe doi! —

Ce fericire pentru noi sub o conducătore așa de înaltă și care pretinde religiositate dela persona ce voiesce se și-o alégă!

Rog pre D-țeu șe-mi asculte rugăciunea și sărutându-ve mânila am rămas:

devotata servitóre

Sabina Panaitescu.

. . . . M'a captivat și pace. Voi alege pe Sabina Panaitescu și cred a face o alegere fericită.

Două săptămâni în urmă — în o antișambră a castelului dîmnei Contesă G. — Sabina Panaitescu aștepta ordinul de a se presentă viitórii sale stăpâne.

Sermana! — a îndurat câteva priviri malițioșe prin coridore până la antișambră dela camerierile ambițioșe și elegante — ea care apărea în o haină de o simplitate rară.

Ea le-a salutat cu respect și dragoste, — dar a întîmpinat dispreț și batjocură.

Și-a făcut înse inimă și s'a rugat în sufletul ei cu totă ardorea unui suflet învăpăiat de dragoste cătră D-țeu — ca stăpâna, — Contesa, pe care avea se o servescă să fie mai blândă și mai îngăduitoare cu neînsemnata ei personă.

— Se între! se auđi glasul Contesei — și Sabina întră modestă dar resolută spre a sărută mâna Dîmnei castelului.

După-ce s'a retras doi pași, — Contesa o privi cu interes și ceva curiositate.

— D ta ești Sabina Panaitescu ce mi s'a îmbiat ca crescătore a nepoțelului meu orfan?

— Da, — eu sum milostivă dîmnă. Presimțul îmi spune că am fost preferată dintre multe altele și mă voiu năsuí din tôte puterile ca nepotul D-vîstre să afle în mine o soră — o adevărată soră.

În ochii Sabinei se iviră două lacrimi, pe cari înse se năsuí din tôte puterile se le ascundă.

O! erau lacrimi de mulțamită cătră Dumnezeu. — Căci în ochii Contesei ea a cetit milă, în glasul ei a surprins iubire și sub recela aparentă a Contesei — ea gaci o inimă caldă și îndurătoare.

— Bine Sabină — dice Contesa, concede-mi se te apostrofes astfel. Imi plăci! Mergi de te odichnesce de osteneła drumului. Dela prânz îți vei începe servițiul pre lângă nepotul meu.

Dacă vei fi aceea ce aparî a fi — va fi bine!

* * *

Când ușa s'a închis îndereptul Sabinei — Contesa privi lung la acea ușă pre care dispărú. Apoi înclestându-și mânila esclamă:

Dîmne! ce coincidință! — Cât de tare samănă cu sora mea sermano; cu mama bietului Eduard și alui Arthur.

Tot așa de blândă, — tot așa de resignată era și ea. Mi se pare că dinsa aprobă din ceriu fapta mea — mi se pare că ea însași și-a trimis'o ca consolátore fiului ei mai mic — ce de vre-o câteva luni e orfan Și totuși lumea e rea. Adese-orî sub aparințe fericite se află ascunse caracterele celea mai urite.

Vom vedea! — —

La prânz Sabina avea să se prezenteze și se iee în grijă nepoțelul. Punct la o oră după amăzi conform ordinului ce primi, ea intra în sala de mâncare. Tot în aceeași taină, cu care s'a prezentat Contesei, — tot cu aceeași melancolie senină pe față apărū și ea acum, — cuprinsă de adēnc respect, față de Contesă și dragoste dulce față de Eduard, se postă la spatele nepoțelului la mēsă spre a-l servi.

— Vedī, dragă Eduard! — Sabina are să fie sora ta, cu care vei petrece și vei învăța, — dise Contesa arătând spre Sabina.

Copilul o privi mirat, apoi ca iluminat de o idee fericită, după puțină gândire întrebă: Mama mi-a trimis'o?!

— Așa drăguțule! mama D-tale adaugă Sabina și cu nespūsă iubire sărută mânuțele grăsuțe ale lui Eduard.

În ochii Contesei se ivi o lacrimă și gândi în sine: Ce bine că i a răspuns acesta fetișoră, — eu nu-i puteam de plâns.

Nepoțelul a fost fericit ca nici odată dela mórtea mamei sale. Sub privirea Sabinei părea că învioședă.

Cu câtă dragoste alerga el înaintea crescătorei sale, pe sub crengile înverzite ale parcului și cu câtă naivitate dulce arēta el ei tóte colțurile, tóte potecele și tóte băncile, — de care-l legă ceva suvenire.

— Aici am început cu mama să învăț: »Tatăl nostru«... Aici tata mi-a fost prins un pui de vrabie, pre care după-ce l'am udiat — l'am lăsat liber, ... și altele.

Tot locșorul o fericire — o suvenire dulce! —

— Tata țicea, că libertatea e cel mai mare bine; e drept domnișoră?

— Tot ce a dis tata D-tale Eduard a fost drept, deci și aceea, că libertatea e cel mai mare bine.

Ea se socotim numai:

— Ce-a făcut păsērica până-ce D-ta o țineai în mână?

O! așa tremura sērmăna și se sbătea ca se scape.

— Și după-ce ai eliberat'o?!

— A sburat repede mai întâiu, apoiu aședându-se pre cel mai înalt arbore al parcului, începū a serī voiōsă din crengă în crengă.

— Așa dară când a fost ea mai fericită?

— Când sbura și cânta în deplină libertate.

Astfel conversau ei și vieța trecea lină și fericită.

Dar sara când bunul Eduard adormia, Sabina își trăgea măsuta la căpătăiul patului lui — veghia și medita.

Gândul ei era departe, — dragostea ei împărțită. O afecțiune de soră avea pentru scumpul ei Eduard, dar inima — sufletul ei — sburau departe. În un sat sub ocrotirea unor țerani săraci, dar cinstiți, și-a lăsat dēnsa soriōra, — pe scumpa ei Lucrēția.

O! cum plângea ea la despărțire și cum a strigat pe urma ei până nu-o mai auđit-o!: — Soră dulce! soră dragă nu-ți uita de mine! — că rămân prea singură. O! acum, — da, numai acum vęd eu cât e de dureros a fi orfană!! —

... Și-și reamintea cum a mângăiat'o — cum a sērutat'o, cum i-a promis, că cât mai curund o sē se îngrijască de sórtea ei, — o se o ducă la școlī pentru căștigarea celui mai de lipsă lucru ce și-l pot însuși chiar și copilele orfane și sērace: învățătura.

Și etă, a trecut cincī — șese lunī și nu i-a trimis nimic. Cum ar fi și putut ca sē cēră ceva dela Contesă — când cea nimic nu-i amintea, că ar putē avea ceva pretensiune pentru servițiul sēu?

În tótă sara își țicea: mâne mē rog ... și când sta față în față cu contesa îi perea tótă puterea. Ah! neîndrăsnēla covrșă dragostea surorii sale!

Intr'o sară frumoșă de Mai precând Eduard durmea, Sabina privind pre ferestă în parc, se dase gândurilor.

I se părea, că nu mai pōte trăi, sciind pe sora sa în lipsă — i se părea că-ī stă resuflarea când se gândea la odorul sufletului sēu, — și în durerea ce a cuprins'o, începū a suspina dureros.

Dacă durerea a crescut mereu — dacă sufletul sbuciumat de simțeminte doiōse și jalnice, ajunge a fi înecat de acestea simțeminte; dacă ochilor le-ai dat lacrimi și inimii dureri amare și inima tot mai cere dureri și ochii lacrimi — o! atunci vin suspinurile, vin tânguirile!

Atunci omul își uită poziția și uită că trăiesce, nu-i pasă de cei ce-l încunjură, ci stând de vorbă numai cu nemărginita durere — obosit, sdrobotit ... plânge.

Sabina plângea, ... plângea tare. — ...

Un colț a plapōnei din patul lui Eduard se rēdicase. Copilul o privi cu ochi mari mirați și nu-și putea da sama bine, ... tređit din somn, că ce se întēplă.

Dar în urmă observară și audi pre domnișōra plângând.

Ii auđi suspinele, îi vędū lacrimile.

Și acest copil bun, care se lipisă cu atăta dragoste de acesta fetiță, simți la acesta privelisce că-ī stă un nod în gât, că ochii i se umplu de lacrimi și începu a plânge din tótă puterea lui.

Sermana Sabină se desmeteci, fugi la pat și ca o mamă adevērată ce-și vede copilul în primejde — ridică pe Eduard în brațe și începu a-l mângăia și întreba, că de ce plânge.

Nu se gândea ea la Contesa — care i-ar putē imputa neglijință, nu, gândul ei, sufletul ei era numai de a fericī acest copil — pre care din ce-l cunoscea mai bine — din ce-l iubea mai mult.

Dar Contesa apărū pe prag curiosă, cu sprâncēna încruntată și ceva-și cam amenințătore:

— Ce e acesta domnișoră? așa-ți implinesci d-ta datoria.

— Datoria? ... da datoria, ... nu mi-am împlinit datoria, n'am veghiat cum s'ar fi căđut asupra acestui inger și el s'a tređit plângēnd.

— Pentru-ce plângi tu drăguțule? se adresă Contesa cătră Eduard — ce-ai pățit?

Copilul se îneca de sughiturī și nu putē răspunde.

— Ce-i-s'a întēplat? spune d-ta domnișōră? întrebă — rēstită Contesa.

— Nu știu nimic Dōmnă Contesă! S'a tređit numai așa plângēnd și nu-l pot mângăia de loc.

Acum îi veni în minte sermanei Sabine, că de ce e cauza durerii lui Eduard. De sigur el a văđut'o plângēnd și s'a îndoișat.

Ērtă-mē strigă ea Contesei. Eu sum cauza la tóte. Da, acum im aduc aminte. Acum știu de ce plânge Eduard, și ochii ei limpediți mai nainte sub greutatea rēsponsabilității — acum ērași se umplură de lacrimi.

— Am plâns Dōmnă Contesă. Mi-am uitat de mine și am plâns. Am fost neprecută. Credeam, că atunci când Eduard dōrme, eu am dreptul de a gândi și a-mi plânge durerea — și se vede, că Eduard s'a tređit precând plângeam și s'a spăriat.

Ērtă-mē Dōmnă Contesă! Nu-l voiu mai spăria.

— Nu mai spăriat strigă acum copilul din brațele ei, — nu mai spăriat! M'am tređit din somn, căci mi se părea că mama a venit la mine și mi-a țis: Tređescete! — că sora ta cea bună plânge — suferē. Vedī cum te îngrijesce ea? Datorință ai și tu se-i alinī suferintele ei. Atunci m'am tređit, — am vędut pre domnișōra plângēnd și am plâns și eu. — — — — — Cum ași fi putut se-i ajut altfel de cât ... plângēnd.

Fruntea Contesei se descreți. Pōvestirea lui Eduard a fost ca un vēnt căldicel de tōmnă, care aduce plōie caldă și bună — ea a produs în ochii Contesei doi stropi mari de lacrimi, -- pre carī însă nici Eduard nici Sabina nu i-ar putē surprinde.

Contesa a vędut adecă -- că Sabina își face datoria, — care a observat și aceea, că fata adusă abia de cincī — șese lunī în casa sa a devenit indispensabilă pentru fericirea lui Eduard — și nu numai atăta — da devenise indispensabilă chiar pentru Contesă.

Era așa de blândă, așa de bună, — așa de preventōre. Ea care nu avea alta datorință — decăt se îngrijască de micul Eduard, — se pōrtă cu atăta gingășie față de Contesă îi observă

asa de iute dorintele si i le implinea. incat in absenta ei chiar Contesa trebuia se-si marturisca si-e-si — ca se simte singura si ca ii lipsesce ceva.

Un scaunel asezat sub picioare — era mai bine asezat ca de cameriere — o perina push sub cap — era numai de Sabina bine push.

Dar totusi Contesa pana acum s'a retinut. A tractat pe Sabina ca si pe ori care alta fiinta ce se afla in serviciul seu. Profunda cunoscatoare de omeni se indoia inca, ca sub haina cea dura ce purta Sabina se se ascunda o inima de aur — cum rar se afla pe pamant.

Dar acum cand auzia pe Eduard vorbind asa — cand vedea pre cea nevinovata, ca-si recunoscera vinovatia; — cu deosebita caldura se adresa crescutoarei lui Eduard.

— Va se dica d-ta ai plans? Aș dori se sciu cauza, dacă cauza e de așa cât se mi-o poți împărtăși.

— Nu numai că Vē pot împărtăși Domnă Contesă durerea mea, — ci din contră — tocmai neimpărtășirea acesta cu înalta mea stăpână e cauza de o suport așa de greu.

Eduard fu asezat în pat. Contesa luă loc pre un fotel, er Sabina cu mânuța lui Eduard în mâna ei începând a-si povestii durerea.

(Va urma.)

BISERICA ȘI ȘCOLA.

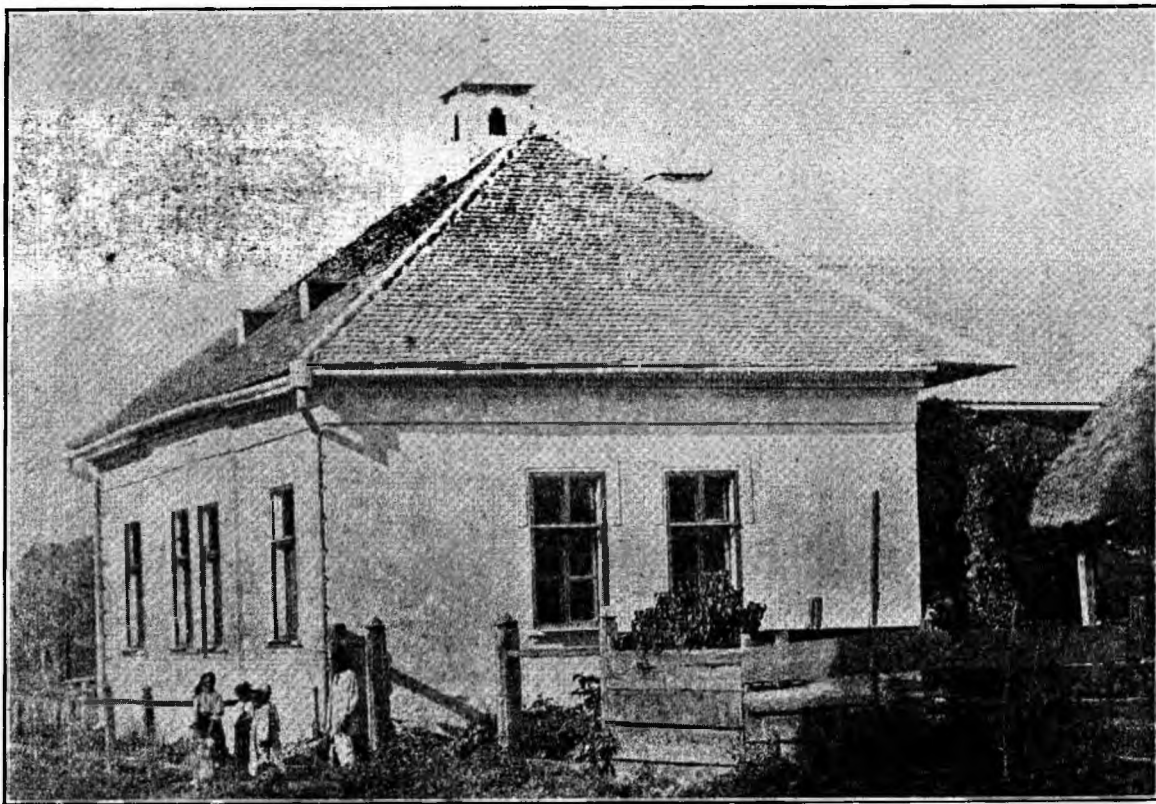
Școla gr.-cat. din Pinticul săsesc.

Ilustrațiunea de pe pagina acesta reprezintă frumoșa școlă gr. cat. din Pinticul săsesc, istoricul acestei școle românești de model ni-l schițază un amic al nostru espunend, după cum ne asigură în scrisoarea sa, purul adevăr în părțile sale cele mai esențiale, éta descrierea:

»Ca tôte în treprinderile mari și salutar, așa și edificarea școlei române gr. cat. din Pintic, și-a avut inimicii și intriganții sei. Dar de toți acestia, provedința divină o a mântuit, destinându-i de conducători pre actualul preot onor. domn Teodor Domșia și pe învătătorul actual dl George Ch. Micu, sub a căror înțeleptă conducere a fost conscientiosul și și bravul popor român din Pintic, care nu au pregetat spese și ostenele, numai și numai ca se-si ridice un monument cultural întru tôte corespundător. Ba esecutarea planului a fost cu atât mai sigură, cu cât ca la acești conducători s'au alăturat fruntașii și creștini adeverați, între cari Logigan Andreiu, un brav Român, — care în urma unei denunțări perversă față de preotul seu a fost citat cu alți 11 Români în calitate de martori la

oficiul pretorial din Teaca. Unde dl pretore în di de Duminecă dela 9 ore a. m. până la 1 oră p. m. a cercat al înstrăina pre acest brav român de câtră preotul seu și al abate dela edificarea școlei române confesionale îndrugându-i câte și mai câte verđi-uscate, — la cari după o luptă de 4 ore ia declarat dlui solgăbiru dicându-i: Decă D-Ta ca om învătat mă numesci prost! pentru că eu î-Ți spun adevărul și pentru că Țiu cu dragoste la școla noastră? Nu Te mira! căci eu sciu bine că, nici un străin nu vine în casa mea ca se-mi dirigă lucrurile spre binele meu! Ci numai spre răul și paguba mea! După acestea primariul Arcalean Mihailă, a abdis de postul seu de primariu numai ca se nu votiseze pentru școla de stat (onore lui), cu tôte acestea însă școla de stat s'a votisat maiorisând pre aderenții școlei confesionale nește parasiți, dar la 3 luni acest brav primariu a fost reales cu aclamațiune, care și adî e primariu. Acești 2 bravi Români în legătură cu comitetul esecutiv în persoanele lui Moldovan Nistor, Toma Alexa, Priscornita Petru, Pantea Petru, Cocolaș Petru, Buta Ioan, Pop Ioan a babi, Bucur Ioan și Puiu Nechita toți Români bravi, tot unul ca unul sub conducerea neobositului preot și a învătătorului

cu zel în bună armonie și cu atâta cruțare încat dintr'o sumă de 3200—3300 fl. au procurat materialul de lipsă la edificarea școlei, la mobilagiu, la superedificate și îngrădit, — tot din aceea sumă s'au acoperit și spesele edificării. Edificarea ca prin minune s'a făcut în timp de trei luni — căci așa a pretins situația — adecă din Iuliu până la finea lui Octombre a anului 1896. Er supraedificatele s'au făcut pre rënd precum și îngrăditul, care abia în tòmna anului 1898 s'a terminat. Iminința pericolului ce amenința școla confesională, pre toți aderenții ei, i-au întrunit într'un trup și suflet, lucrând din resputeri pentru salvarea ei. Și așa după un interval de 3 luni s'a ridicat măestosa, pomposa, împunătorea școlă în butul tuturor persecuțiunilor, șicanelor și intrigilor. Așa încat inimicii esterni a școlei acestei mai mult involuntar iau adus laude, între alții fostul pretore N. Hegedus, când a eșit în fața locului spre a o preda autorităților școlare a fost surprins și pus în uimire dicând: Nu aș fi crezut nici odată că și Români sciu face așa lucru bun și frumos!

Școla gr. cat. din Pinticul săsesc. (După o fotografie de T. Șimon.)

Acesta e o minune ca în timp așa scurt se se edifice un edificiu așa solid, estetic și pompos. Er fostul ppretore actual-minte deputat Dozsa Endre — și-a ridicat vocea în dietă, dicând într'o vorbire a sa că, în Pintic ne-am perdit tôte nădejdea cu școla de stat, căci acolo preotul cu ai sei s'au purtat așa de bine încat în timp de 3 luni a ridicat o școlă confesională atât de minunată, încat pote face onore nu unui sat, ci unui oraș și așa acolo am perdit pentru totdeauna școla de stat! Și întru adevăr con-

ducătorii poporului au desvoltat o activitate atât de intensivă, pentru a paralisa școla de stat, încat le-a și succes a esopera dela Inaltul Ministeriu rezoluțiunea, că »poporeni comunei Pinticul săsesc sunt scutiți de a contribui la edificarea eventual susținerea vre-unei școle de stat, și tot una dată decisiunile pentru înființarea școlei de stat în aceea comună se nulifică având școlă corespundătoare.» Și astfel în urma grelei și indiscriptibile fatigii, ne aflăm în posesiunea unei școle de model. Un regret însă avem în suflet, că autoritățile nostre superioare școlastice — indigne ore cum, că am edificat o așa școlă! — nu numai că nu ne-a îmbărbătat de loc, ci din contră pare că ne puna bețe în rôte. *Pinticanul.*

ducătorii poporului au desvoltat o activitate atât de intensivă, pentru a paralisa școla de stat, încat le-a și succes a esopera dela Inaltul Ministeriu rezoluțiunea, că »poporeni comunei Pinticul săsesc sunt scutiți de a contribui la edificarea eventual susținerea vre-unei școle de stat, și tot una dată decisiunile pentru înființarea școlei de stat în aceea comună se nulifică având școlă corespundătoare.» Și astfel în urma grelei și indiscriptibile fatigii, ne aflăm în posesiunea unei școle de model. Un regret însă avem în suflet, că autoritățile nostre superioare școlastice — indigne ore cum, că am edificat o așa școlă! — nu numai că nu ne-a îmbărbătat de loc, ci din contră pare că ne puna bețe în rôte. *Pinticanul.*

Vom vedea! — --

La prânz Sabina avea să se prezenteze și se iese în grija nepoțelului. Punct la o oră după amiezii conform ordinului ce primi, ea intra în sala de mâncare. Tot în aceeași taină, cu care s'a prezentat Contesei, — tot cu aceeași melancolie senină pe față apărură și ea acum, — cuprinsă de adânc respect, față de Contesă și dragoste dulce față de Eduard, se postă la spatele nepoțelului la măsă spre a-l servi.

— Veđi, dragă Eduard! — Sabina are să fie sora ta, cu care vei petrece și vei învăța, — dise Contesa arătând spre Sabina.

Copilul o privi mirat, apoi ca iluminat de o idee fericită, după puțină gândire întrebă: Mama mi-a trimis'o?!

— Așa drăguțule! mama D-tale adaugă Sabina și cu nespusa iubire sărută mânuțele grăsuțe ale lui Eduard.

În ochii Contesei se ivi o lacrimă și gândi în sine: Ce bine că i a răspuns acesta fetișoră, — eu nu-i puteam de plâns.

Nepoțelul a fost fericit ca nici odată dela mórtea mamei sale. Sub privirea Sabinei părea că învioședă.

Cu câtă dragoste alerga el înaintea crescătorei sale, pe sub crengile înverdate ale parcului și cu câtă naivitate dulce arăta el ei toate colțurile, toate potecele și toate băncile, — de care-l lega ceva suvenir.

— Aici am început cu mama să învăț: »Tatăl nostru«. Aici tata mi-a fost prins un pui de vrabie, pre care după-ce l'am udiat — l'am lăsat liber, . . . și altele.

Tot locșorul o fericire — o suvenir dulce! —

— Tata dicea, că libertatea e cel mai mare bine; e drept domnișoră?

— Tot ce a ăis tata D-tale Eduard a fost drept, deci și aceea, că libertatea e cel mai mare bine.

Ea se socotim numai:

— Ce-a făcut pășerica până-ce D-ta o țineai în mâni?

O! așa tremura sërmana și se sbătea ca se scape.

— Și după-ce ai eliberat'o?!

— A sburat repede mai întâiu, apoiu aședându-se pre cel mai înalt arbore al parcului, începură a serii voiósă din crengă în crengă.

— Așa dară când a fost ea mai fericită?

— Când sbura și cânta în deplină libertate.

Astfel conversau ei și viața trecea lină și fericită.

Dar sara când bunul Eduard adormia, Sabina își trăgea măsuta la căpătăiul patului lui — veghia și medita.

Gândul ei era departe, — dragostea ei împărțită. O afecțiune de soră avea pentru scumpul ei Eduard, dar inima — sufletul ei — sburau departe. În un sat sub ocrotirea unor țărani săraci, dar cinstiți, și-a lăsat dēnsa sorióra, — pe scumpa ei Lucrēția.

O! cum plângea ea la despărțire și cum a strigat pe urma ei până nu-o mai auđit-o!: — Soră dulce! soră dragă nu-ți uita de mine! — că rămân prea singură. O! acum, — da, numai acum ved eu cât e de dureros a fi orfană!! —

. . . . Și-și reamintea cum a mângăiat'o — cum a sērutat'o, cum i-a promis, că cât mai curund o să se îngrijască de sórtea ei, — o se o ducă la școlă pentru câștigarea celui mai de lipsă lucru ce și-l pot însuși chiar și copilele orfane și sērace: învățătura.

Și etă, a trecut cincă — șese lună și nu i-a trimis nimic. Cum ar fi și putut ca să ceră ceva dela Contesă — când avea nimic nu-i amintea, că ar puté avea ceva pretensiune pentru servițiul său?

În totă sara își dicea: mănă mă rog . . . și când sta față în față cu contesa îi perea totă puterea. Ah! neîndrăsnela covârșă dragostea surorii sale!

Intr'o sară frumoșă de Mai precând Eduard durmea, Sabina privind pre ferestă în parc, se dase gândurilor.

I se părea, că nu mai póté trăi, sciind pe sora sa în lipsă — i se părea că-i stă resuflarea când se gândea la odorul sufletului său, — și în durerea ce a cuprins'o, începură a suspina dureros.

Dacă durerea a crescut mereu — dacă sufletul sbuciumat de simțeminte doioșe și jalnice, ajunge a fi înecat de acestea simțeminte; dacă ochilor le-ai dat lacrimi și inimii dureri amare și inima tot mai cere dureri și ochii lacrimi — o! atunci vin suspinurile, vin tânguirile!

Atunci omul își uită poziția și uită că trăiesce, nu-i pasă de cei ce-l încunjură, ci stând de vorbă numai cu nemărginita durere — obosit, sdrobot . . . plânge.

Sabina plângea, . . . plângea tare. — . . .

Un colț a plapónei din patul lui Eduard se rēdicase. Copilul o privi cu ochi mari mirați și nu-și putea da sama bine, . . . tređit din somn, că ce se întēmplă.

Dar în urmă observară și auđi pre domnișóra plângând.

Ii auđi suspinele, îi vedură lacrimile.

Și acest copil bun, care se lipisă cu atăta dragoste de acesta fetiță, simți la acesta privelisce că-i stă un nod în gât, că ochii i se umplu de lacrimi și începură a plânge din totă puterea lui.

Sermana Sabină se desmeteci, fugi la pat și ca o mamă adevērată ce-și vede copilul în primejde — ridică pe Eduard în brațe și începură a-l mângăia și întrebă, că de ce plânge.

Nu se gândea ea la Contesa -- care i-ar puté imputa neglijință, nu, gândul ei, sufletul ei era numai de a ferici acest copil — pre care din ce-l cunoscea mai bine — din ce-l iubea mai mult.

Dar Contesa apărură pe prag curiosă, cu sprâncēna încruntată și ceva-și cam amenințătoare:

— Ce e acesta domnișoră? așa-ți implinesc d-ta datoría.

— Datoría? . . . da datoría, . . . nu mi-am implinit datoría, n'am veghiat cum s'ar fi căđut asupra acestui inger și el s'a tređit plângēnd.

— Pentru-ce plângi tu drăguțule? se adresă Contesa cătră Eduard — ce-ai pățit:

Copilul se îneca de sughituri și nu puté răspunde.

Ce-i-s'a întēmplat? spune d-ta domnișoră? întrebă — rēstită Contesa.

— Nu știu nimic Dómnă Contesă! S'a tređit numai așa plângēnd și nu-l pot mângăia de loc.

Acum îi veni în minte sermanei Sabine, că de ce e cauza durerii lui Eduard. De sigur el a văđut'o plângēnd și s'a îndoișat.

Értă-mē strigă ea Contesei. Eu sum cauza la tóte. Da, acum im aduc aminte. Acum știu de ce plânge Eduard, și ochii ei limpediți mai nainte sub greutatea rēspnsabilității — acum éráși se umplură de lacrimi.

— Am plâns Dómnă Contesă. Mi-am uitat de mine și am plâns. Am fost neprecută. Credeam, că atunci când Eduard dórme, eu am dreptul de a gândi și a-mi plânge durerea — și se vede, că Eduard s'a tređit precând plângeam și s'a spăriat.

Értă-mē Dómnă Contesă! Nu-l voiu mai spăria.

— Nu mai spăriat strigă acum copilul din brațele ei. — nu mai spăriat! M'am tređit din somn, căci mi se părea că mama a venit la mine și mi-a ăis: Tređescete! — că sora ta cea bună plânge — suferă. Veđi cum te îngrijesce ea? Datorință ai și tu se-i alini suferintele ei. Atunci m'am tređit, — am vedut pre domnișóra plângând și am plâns și eu. — — — — — Cum aș fi putut se-i ajut altfel de cât plângēnd.

Fruntea Contesei se descreți. Povestirea lui Eduard a fost ca un vânt căldicel de tómnă, care aduce plóie caldă și bună — ea a produs în ochii Contesei doi stropi mari de lacrimi, -- pre carí însă nici Eduard nici Sabina nu i-ar puté surprinde.

Contesa a vedut adecă -- că Sabina își face datoría, — care a observat și aceea, că fata adusă abia de cincă — șese lună în casa sa a devenit indispensabilă pentru fericirea lui Eduard — și nu numai atăta — da devenise indispensabilă chiar pentru Contesă.

Era așa de blândă, așa de bună, — așa de prevenitoare. Ea care nu avea alta datorință — decât se îngrijască de micul Eduard, — se pórta cu atăta gingășie față de Contesă îi observă

așa de iute dorințele și i le împlinea, încât în absența ei chiar Contesa trebuia se-și mărturisască șie-și — că se simte singură și că îi lipsește ceva.

Un scaunel așezat sub picior — era mai bine așezat ca de cameriere — o perină pusă sub cap — era numai de Sabina bine pusă.

Dar totuși Contesa până acum s'a reținut. A tractat pe Sabina ca și pe orî care altă ființă ce se află în serviciul său. Profunda cunoștință de oameni se îndoia încă, că sub haina cea dură ce purtă Sabina se ascundă o inimă de aur — cum rar se află pe pământ.

Dar acum când aușia pe Eduard vorbind așa — când vedea pre cea nevinovată, că-și recunoscă vinovăția; — cu deosebită căldură se adresă crescătorei lui Eduard.

— Va se dîcă d-ta ai plîns? Aș dori se știu cauza, dacă cauza e de așa căt se mi-o poți împărtăși.

— Nu numai că Vă pot împărtăși Domnă Contesă durerea mea, — ci din contră — tocmai neîmpărtășirea această cu înalta mea stăpână e cauza de o suport așa de greu.

Eduard fu așezat în pat. Contesa luă loc pre un fotel, ăr Sabina cu mînuța lui Eduard în mîna ei începî a-și povestî durerea.

(Va urma.)

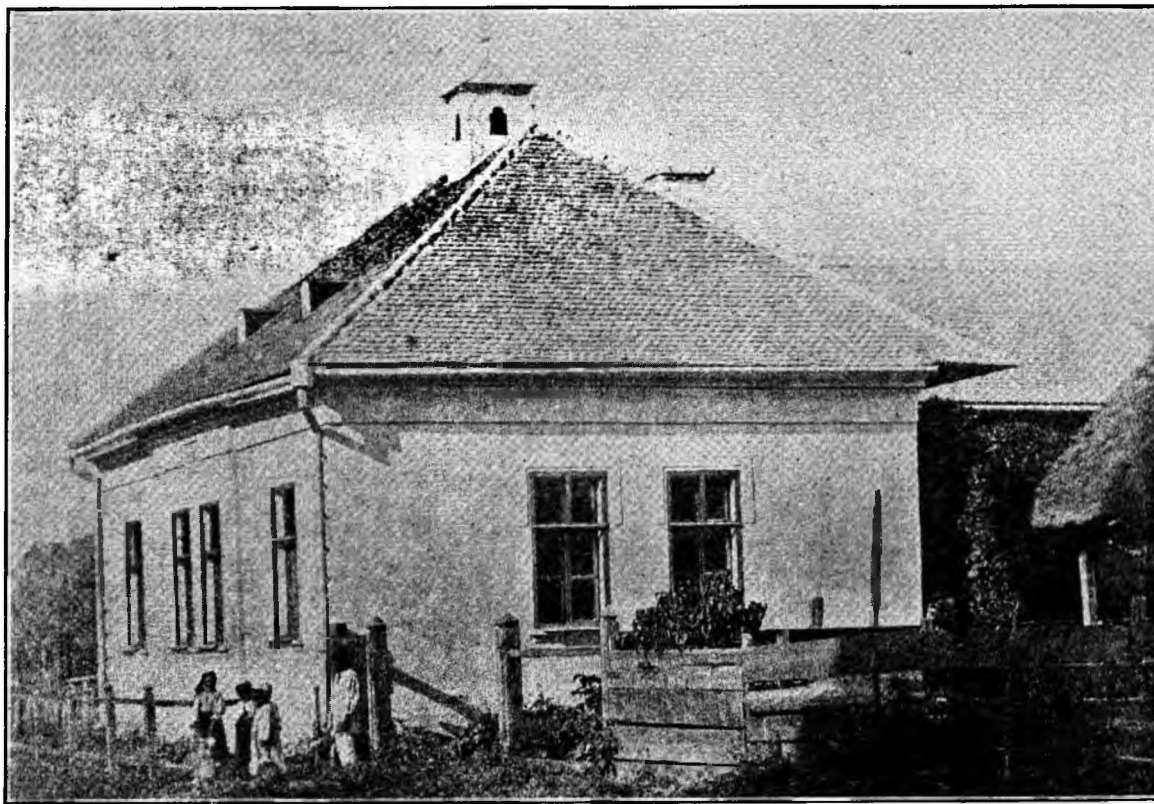
BISERICA ȘI ȘCÓLA.

Școla gr.-cat. din Pinticul sășesc.

Ilustrațiunea de pe pagina această representă frumoșă școlă gr. cat. din Pinticul sășesc, istoricul acestei școle românești de model ni-l schițază un amic al nostru espunînd, după cum ne asigură în scrisoarea sa, purul adevăr în părțile sale cele mai esențiale, etă descrierea:

»Ca tôte în treprinderile mari și salutarî, așa și edificarea școlei române gr. cat. din Pintic, și-a avut inimicî și intrigantîi sei. Dar de toți acestia, prevedința divină o a mîntuit, destinându-i de conducători pre actualul preot onor. domn Teodor Domșia și pe învățătorul actual dl George Ch. Micu, sub a căror înțeleptă conducere a fost conscientiosul și și bravul popor român din Pintic, care nu au pregetat spese și ostenele, numai și numai ca s'e-și ridice un monument cultural întru tôte corespunđător. Ba executarea planului a fost cu atît mai sigură, cu căt că la acești conducători s'au alăturat fruntașî și creștînî adevărați, între cari Logigan Andreiu, un brav Român, — care în urma unei denunțări perversă față de preotul seu a fost citat cu alți 11 Români în calitate de martori la

cu zel în bună armonie și cu atîta cruțare încât dintr'o sumă de 3200—3300 fl. au procurat materialul de lipsă la edificarea școlei, la mobilagiu, la superedificate și îngrădit, — tot din aceea sumă s'au acoperit și speșele edificărei. Edificarea ca prin minune s'a făcut în timp de trei lunî — căci așa a pretins situația — adevă din Iuliu până la finea lui Octombore a anului 1896. ăr supraedificatele s'au făcut pre rînd precum și îngrăditul, care abia în tîmna anului 1898 s'a terminat. Iminința pericolului ce amenința școla confesională, pre toți aderenții ei, i-au întrunit într'un trup și suflet, lucrînd din resputerî pentru salvarea ei. Și așa după un interval de 3 lunî s'a ridicat măestîsa, pompoșă, împunătîrea școlă în butul tuturor persecuțiunilor, șicanelor și intrigilor. Așa încât inimicîi esternî a școlei acestei mai mult involuntar iau adus laude, între alții fostul pretore N. Hegedus, când a eșit în fața locului spre a o preda autorităților școlare a fost surprins și pus în uimire dîcînd: Nu așî fi credut nici odată că și Româniî știu face așa lucru bun și frumos!

Școla gr. cat. din Pinticul sășesc. (După o fotografie de T. Șimon.)

oficiul pretorial din Teaca. Unde dl pretore în di de Duminecă dela 9 ore a. m. până la 1 oră p. m. a cercat a instrăina pre acest brav român de cătră preotul seu și al abate dela edificarea școlei române confesionale îndrugându-i căte și mai căte verđi-uscate, — la cari după o luptă de 4 ore ia declarat dlui solgăbiru dîcîndu-i: Dîcă D-Ta ca om învățat mē numescî prost! pentru că eu î-Țî spun adevărul și pentru că țiu cu dragoste la școla noastră? Nu Te mira! căci eu știu bine că, nici un străin nu vine în casa mea ca se-mî dirégă lucrurile spre binele meu! Ci numai spre rēul și paguba mea! După acestea primariul Arcalean Mihailă, a abdis de postul seu de primariu numai ca se nu votiseze pentru școla de stat (onore lui), cu tôte acestea însă școla de stat s'a votisat maiorisănd pre aderenții școlei confesionale nește parasiti, dar la 3 lunî acest brav primariu a fost reales cu aclamațiune, care și ađî e primariu. Acești 2 bravi Români în legătură cu comitetul executiv în persoanele lui Moldovan Nistor, Toma Alexa, Priscornița Petru, Pantea Petru, Cocolaș Petru, Buta Ioan, Pop Ioan a babi, Bucur Ioan și Puiu Nechita toți Români bravi, tot unul ca unul sub conducerea neobositului preot și a învățătorului

ducătoriî poporului au desvoltat o activitate atît de intensivă, pentru a paralisa școla de stat, încât le-a și succes a esopera dela Inaltul Ministeriu rezoluțiunea, că »poporeniî comunei Pinticul sășesc sunt scutiți de a contribui la edificarea eventual susținerea vre-unei școle de stat, și tot una dată decisiunile pentru înființarea școlei de stat în aceea comună se nulifică avînd școlă corespunđătoare.« Și astfelu în urma grelei și indisciplinabile fatigîi, ne aflăm în posesiunea unei școle de model Un regret însă avem în suflet, că autoritățile nostre superioare școlastice — indignate ore cum, că am edificat o așa școlă! — nu numai că nu ne-a îmbărbătat de loc, ci din contră pare că ne puna bețe în rôte. *Pinticaml.*

Acesta e o minune ca în timp așa scurt se edifice un edificiu așa solid, estetic și pompos. ăr fostul ppretore actual-minte deputat Dozsa Endre — și-a ridicat vocea în dietă, dîcînd într'o vorbire a sa că, în Pintic ne-am perdut tîtă nădejdea cu școla de stat, căci acolo preotul cu ai sei s'au purtat așa de bine încât în timp de 3 lunî a ridicat o școlă confesională atît de minunată, încât pote face onore nu unui sat, ci unui oraș și așa acolo am perdut pentru totdeuna școla de stat! Și întru adevăr con-

Ioanes de Medici mai târziu Papa Leo al X-lea Pontifice roman.

1475—1521.

(Trad. de Ian Mărginean.)

Figura măreță și strălucită, e care ni o presintă următoarele date biografice ale acestui mare și înțelept bărbat, carele prin geniul înalt și prin neobositul său zel, a știut să se urce pe cel mai înalt pedestal al creștinismului; pre scaunul »Stului Apostol Petru« din Roma, precând dânsul abea ajunsese etatea de 38 ani.

A fost înse foarte necesar, că un astfel de bărbat înzestrat nu numai cu toate științele de lipsă, nu numai având un strălucit nume, ci carele poședea pre lângă acestea și de-ajunse puteri fizice spre a pute conduce și guvernă statul papal, care atuncea și cu deosebire catolicismul roman era foarte amenințat, prin ereticele These și doctrine antecatoalice ale lui Luther et Tetzeln, cari deja atrasese mai totă Germania și Anglia după sine.

Leon al X-lea s'a numit mai nainte Ioanes și s'a născut la 11 Decembre 1475 în Florența, ca al doilea fiu a marelui Duce de acolo Lorenz de Medici, numit cel mare; și tatăl științelor. Ioanes arată încă din frageda sa tinereță, pre lângă o diligență esemplară și eminente însușiri, cari pentru a se pute deplin desvolta, i se dete o educațiune actică precum numai un Pericles își putea închipui și carele din acea familiă nice că putea se lipsască. Doi desartori greci Chalcondil și Eginent îl introduseră în frumșeta limbii homerice, er Politianus îl învăța limba Deilor, pre care dânsul o vorbea elegant și corect. Bernardo Dovizi sub numirea de cardinal Bibiena renumit, îl învăța despre viețuirea liberă științifică în care se contopi atât natura, cât și blândeța și bunătatea școlarului. Asupra dezvoltării sale avură mare influință și Marcellus Ferinus, Pico dela Mirandola și m. a.

De tatăl său destinat pentru statul preotesc, primi Ioanes încă în etatea sa de 7 ani tonsura monachală și îndreptățirea la demnități bisericesci. Regele Ludovic al XI-lea îi oferî prioria Font-Douce la anul 1483. Scurt după aceea îi mai oferî Papa Sixtus al IV-lea bogata mănăstire Passigano; er Inocencius al VIII-lea îi conferî la anul 1488 demnitate de Cardinal;

Înainte însă de a primi el insignile acestei demnități înalte, fu silit a mai face în decurs de 3 ani studiile teologice și de dreptul canonic la Pisa, pre care dânsul le și îndeplini cu multă diligență și cu bun succes.

În 9 Martie 1492 fu el numai decât primit în colegiul Cardinalilor, în 8 Aprilie a aceluiași an muri tatăl său Lorenzo. Cu mărtea acestui om se apropia în curund o mare și tristă catastrofă atât pentru Italia și Florența, cât mai cu samă pentru casa de Medici. Din această cauză Cardinalul se duse numai decât la Florența, ca prin prezența sa să susțină vaza și influința familiei sale, ceea-ce se arată a fi de mare lipsă, mai vârtos că fratele său mai mare nu era omul încrederei supușilor săi, ba o parte mare asmuțată fiind prin o predică a lui Savonarola se ocupa serios cu planul de răsturnare a familiei sale.

În acest timp se puse Ludovic Sforza în fruntea Milanezilor nerespectând legitimele pretensiuni ale nepotului său Galeas, deși fu provocat la acesta de către Regele Ferdinand de Neapole, căci dânsul invită pre Regele Franciei Carol al VIII-lea să vină în Italia și se susțină dreptul de moștenire preste regatul Neapolitan al casei de Anjou.

Planul de războiu a lui Carol fu înlesnit mult prin neunirea și neîncrederea suspicioasă a micilor Principi Italiani, er poporul Italian sedus de Savonarola îl așteptau ca pe îngerul trimis de D-șeu de-a elibera sânta țară

Sub astfel de împrejurări Pietro de Medici află mai consult a se pune în pertractări cu Carol, înse contractul încheiat între dânsul și Carol a provocat la Florența o neplăcere generală, o răscolă de

cel mai devastator soi de isbugni, până când la 17 Novembre 1494 Carol putu intra în Florența.

Pietro și Cardinalul putură mai târziu numai cu mare greu scăpa prin fuga la Bologna. Aici fură dânsii primiți foarte rece, Ioanes de Medici a trebuit să-și schimbe haina cea roșie de Cardinal cu una a unui Franciscan, câteva zile după acesta și-au aflat ei în loc de refugiu în castelul Vitelli.

De-aici înainte trăi Cardinalul un restimp de vr'o cinci ani când ici, când colo pre la vechii cunoscuți, amici ai casei sale, în Roma proprie nu-i era posibil a se întretine, de ore-ce dânsul nu se avea bine cu noul Papa Alexandru al VI-lea, care ura tare casa Medici. În decursul acestui timp le părea Medicilor că ar pute reîntorce erăși la Florența, dânsii o și încercară acesta, înse înzădar, căci o alianță a Florentinilor cu Regele Ludovic al XII-lea le nimici cu desevărsire această speranță.

Spre a-și pute în câțva mai alunga cugetele negre carele tormentau și întunecau mintea, Cardinalul s'a decis a părăsi Italia și a uita nemulțămirea conaționaliilor săi, se duse să studieze în țeri străine moravurile, întocmirile și cultura spirituală a altor națiuni. Deci cu alți 11 tovarăși întreprinse el o călătorie literară, cercetând unele dintre cele mai de frunte cetăți în Germania pr. Ulm, Augsburg, Insbruck etc. În țera de jos (Niderlanda) și Francia. La reîntorcere află Cardinalul constelațiunile politice în Italia considerabil schimbate. — El se duse apoi pentru un scurt timp la Genua și Roma, unde Papa Alexandru al VI-lea cel puțin la aparință s'a arătat către dânsul tare amical: acesta împrejurare cum și că regimului din Florența îi lipsia priveghierea și activitatea energetică, finanțele cetății fiind desacate, în lăuntru nelinisce sdruncinătoare, dădu din nou speranța Medicilor a pute câștiga în Florența erăși vaza familiei lor, însă și de astădată încercarea lor fu zădarnică.

Prospecte mai favorabile i-se deschise Cardinalului numai sub Papa Iulius al II-lea. Cu acesta se află el în buna conțelegere și fiind-că fratele său Pietro murise. Cardinalul acum nu mai avea temă, că măsurile luate de dânsul spre a pute reîntorce erăși în Florența s'ar mai nimici căci dânsul premergea cumpătat și cu precauțiune, apoi Florentinii erau mai mult numai asupra fratelui său Pietro amăriți, carele era om pătimas și stăpănit de un orgoliu neastempărat.

La anul 1506 după-ce Iulius intra în Perugia și primi în mâna sa ocărnuirea, acesta o oferî dânsul apoi Cardinalului de Medici. De-aici încolo esercia el asupra Italiei și afacerilor ei o influință mult mai mare. Sub titula de Legat al Bologniei fu Cardinalul denumit de Marșal-Campestru-Papal, lăsându-i-se lui întreaga Canpagna prin care voia Papa să alunge Francesii din Italia. Resbelul înse fini nefavorabil pentru armata Papală, er Cardinalul în bătălia dela Ravena 11 April 1512 deveni prizoner; fu dus întâiu la Bologna și de acolo la Milano, er de aici în Francia conform ordinațiunei lui Ludovic al XII-lea. Totuși devenind dânsul de cu timp eliberat de captivitate spre marea bucurie a Papei, se și întorse înderept la Roma. Orașe, citadele și omeni se întorceau erăși către sântul scaun, aflând în tr'ansul un puternic mijlocitor. În fine casa de Medici avea se devină preste Florența, erăși în domnia sa anterioară, fiind-că cauza această o luase Liga sacră a mână, în urma căreia Cardinalul la 31 August 1512 putu reîntorce erăși în scumpa sa Florența. Cu această se termină puterea poporului; o conjurațiune a nemulțămiiților fu de timpuriu descoperită și urđitorii ei își aflară pedepsa meritată. (Va urma.)

DIN ALBUMUL NOSTRU.

Carmen Sylva.

Elisabeta (Otilia, Luisa) regina României, născută la 29 Decembre 1843 în castelul Monrepos la Neuwied, fca principelui Hermann din Wied-Neuwied, căsătorită la 3 15 Nov. 1869 cu Carol I regele României.

Sub numele de Carmen Sylva e recunoscută în totă lumea, ca scriitoare și poetă, scrierile ei sunt pline de spirit și de fantasmă.

Ea a înălțat vada frumozului nostru port național până la palatul regal.

Ilustrațiunea noastră înfățișează pe regina României Eli-

Carmen Sylva lucrând la evangeliă.

limba română, mai în toate limbile mai culte așa d. e. în limba germană a apărut în Heidelberg la anul 1886 a 4-a ediție din viața Carmen Silviei »aus Carmen Sylvas Leben« de Stackelberg, apoi în 1882 la Berlin, Carmen Sylva de Kremnitz.

Etă cum descrie marele scriitor P. B. Hașdeu în o poezie pe Carmen Sylva.

*Când o vezi impresurată
De a curții pompă rece,
Toți rostindu-ți pe un ton
Câte-o frază măsurată
Ce s'abunecă și trece
Ca se'nghețe lângă tron,
Capul teu adânc se'nchină:
E regină! E regină!
Când cetesci în reverie
Cugetările-i intime*

Alex. Szilasi. (Cu text pe pag. 12.)
După o fotografie de A. Roșu.

sabeta lucrând la s-ta Evangelie a patimilor D lui nostru Isus Christos, pe a cărei prime pagine sunt scrise următoarele cuvinte:

»Lucrat-am această carte cu cele dousprezece evangeliile ale patimilor Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos pentru sfânta și dumnezească biserică a episcopiei curții de Argeș, întru amintirea prea iubitei și singurei mele copile Maria, care în Joia patimilor a trecut la viața cea veșnică, și la a cărei căpătâiu am auzit cetindu-se cuvintele Domnului.«

Castelul Peleş în 27 August 1886.

Despre viața reginei poeză Carmen Sylva se află descrieri afară de cele apărute în

I. Mărginean. (Cu text pe pag. 12.)
După o fotografie de A. Roșu.

*De pe „vârful cel cu dor“
Unde totu-i poezie
Scăparând din înălțime
Suferință și amor,
Inima-ți duios suspină:
E femeia, nu-i regină.
Din purpură când descinde
Și'n catrin'ă românească
La seraci și la copii
Mâna-i darnică întinde
Lăcomind ca se i zimbescă
Se-i suriza mii și mii,
Este Christ ce ne alină:
E un inger, nu-i regină...*

*De-i regină, de departe
Licărind ca o schinteie
Ea dispăre fără veste
Și o admiră abia în sbor,
Dar privesce-o'n asta carte
Și mereu o vede femeie,
O femeie care este
Inger scump pentru popor!*

P. B. Hașdeu.

Toma Gălătariu. (Cu text pe pag. 13.)

Alexandru Szilași

protopop greco-catolic în Bistrița.

Alexandru Szilași s'a născut la anul 1834 — în comuna Sân-Nicoră, Aranyos-Szt.-Miklos, de lângă Lechința-săsescă, tatăl său încă a fost protopop și paroh în acea comună, un bărbat cu multă vază și autoritate pe acele timpuri și iubit atât de popor cât și de clasa inteligentă.

Pe fiul său Alexandru, după ce a absolvat gimnaziul la trîmis mai întâiu la jură în Sibiu unde a stat însă numai un an și apoi a intrat în teologie.

După absolvirea cursului teologic a fost aplicat mai întâiu de cancelist în cancelaria episcopului gr. cat. din Gherla, de odată cu episcopul dela Orade Mihail Pavel carele tot atunci ocupa locul de secretar episcopesc.

Apoi căsătorindu-se cu nepoța fostului episcop de atuncea Ioan cândva Alecsi, fu denumit mai întâiu administrator al parohiei Nicula, apoi de capelan și în urmă protopop în parohia Bistriței cu tractul protopopesc de acest nume.

Ce a lucrat Alexandru Szilași ca paroh și protopop al Bistriței pentru sultea, binele și progresul poporului din Bistrița și din întreg tractul protopopesc, noi nu vom a descrie la acest loc, vom lăsa la altul din preoții tractului mai competent de cât noi, de a se ocupa cu facerea acestei biografii, precum sunt onor. Domni: Bârsan, Nechiti, Juga, Șimon ori Negruț, — noi ne vom mărgini a reproduce la acest loc și a înșira numai unele fapte săvârșite de protopopul Szilași, lăsând ca faptele se vorbescă despre persoana a cărui portret ne înfrumusează Revista noastră.

În tractul protopopesc al Bistriței sunt 19 parohii.

După cum dovedesc actele aflătoare în arhivele acestor parohii, prin energia și conducerea înțeleptă acestui brav protopop în fie care parohie din acest tract s'a săvârșit multe lucruri bune și salutari pentru binele de obște a poporenilor, sultea bisericeii și și promovarea învățământului în școlile noastre confesională, așa d. e.

1. În parohia Rușior s'a edificat biserică, casă parochială și școlă.

2. În parohia Ardan, s'a edificat biserică, casă parochială și școlă.

3. În parohia Arcalia s'au edificat casa parochială, școlă și s'a renovat biserică.

4. În parohia Bârla, s'a edificat școlă, casa parochială și s'a renovat biserică.

5. În parohia Bistrița s'a edificat casă parochială, școlă și s'a cumpărat frumoasa biserică, cu care am ilustrat pagina a 3-a a Revistei Ilustrate din anul trecut.

6. În parohia Bileag s'a edificat o școlă frumoasă și s'a renovat biserică.

7. În parohia Sebeșul de sus s'a edificat casa parochială și școlă.

8. În parohia Friș s'a edificat biserică și școlă.

9. În parohia Harina s'a edificat biserică și casă parochială.

10. În parohia Chiraleși s'a edificat o școlă frumoasă și casă parochială.

11. În parohia Nețu s'a edificat biserică, școlă și casă parochială.

12. În parohia Christur s'a edificat casă parochială și școlă.

13. În parohia Măgeruș s'a edificat biserică și școlă.

14. În parohia Șireora s'a edificat școlă.

15. În parohia Șoimuș s'a edificat biserică și școlă.

16. În parohia Șumfaleu s'a edificat școlă.

17. În parohia Feleac s'a edificat școlă și casă parochială.

18. În parohia Sân-Jacob s'a edificat școlă.

19. În parohia Seretel s'a edificat biserică și școlă.

Afară de acestea a mai stăruit, de mai în fiecare parohie s'a ridicat salariul învățătoresc la minimul prescriș de lege 300 fl. er în Bistrița a esoperat un ajutoriu anual pe sama bisericeii și a școlei gr. cat. din cassa alodială de mai multe sute floreni.

Tot actele din arhivele parochiale ne spun, că atunci când a devenit A. Szilași de protopop și paroh în Bistrița, fonduri bisericești în acest tract nu existau.

La inițiativa și multa energiă devoltată de dânsul s'a înfiin-

țat mai în fiecare comună bisericească magazine de bucate, fundațiuni școlare și bisericești și s'a introdus purtatul și facerea rațiunilor bisericești după un sistem nou pe basa îndrumărilor date dela ordinariatul diecesan.

Protopopul Szilași e și președintele institutului de credit și economii »Bistrițiana«, membru în comitetul direcțiunii institutului »Comerciantul«, ocupând și alte funcțiuni onorifice.

Ca un bărbat folositoriu neamului din care face parte dorim se l avem încă mulți ani în mijlocul nostru.

Ioan Mărginean

capitan ces. și reg. pens.

Cunoscut poporului din jurului Bistriței sub numele de căpitanul din Ragla.

Nu este om căruia să nu-i fie cunoscut acest nume de toți iubit, — și cum să nu cunoscă pe acel binefăcătoriu și mare filantrop, care a trăit și trăesce nu pentru sine, ci pentru poporul în mijlocul căruia se află și a căruia viață e încununată de atâtea fapte mărețe, încât puțini dintre muritorii vor mai fi, cari relativ puterilor lor materiali și spirituali, să ne potă arăta atâtea fapte vrednice de laudă săvârșite de ei, câte ne potă arăta căpitanul Ioan Mărginean.

Biserica și școlă a fost tot de-a-una punctul său de mănecare la tot ce a voit a întreprinde și a face, etă ce cetim în foia »Preotul român« la pag. 393 din anul 1888 despre acest bărbat:

»Ioan Mărginean, din comuna Ragla, căpitan ces. și reg. la regimentul 50 de linie, decorat cu »Medalia pentru rășboiu« și »Crucea pentru serviciu«, acuma pensionat cu locuința în Ragla. Ca soldat în activitate la regiment a fost decorea aceluia, er acasa în locul natal, pot să dic cu cuvintele evangelistului: »Fost-a om trâmăș dela D-dău, numele lui era Ioan,« carele nu numai că a stăruit cu tot zelul sfātuind pentru redicarea școlei și a bisericeii din acăsta comună și din jur, ci a umblat în tôte afacerile pentru edificarea bisericeii făcând diverse călătorii la Bistrița, Năsăud și la munți, cheltuind tot din banii proprii, având de a se lupta cu deosebitele greutăți, cari zădărniceau edificarea bisericeii, tăcând aici la multele neplăceri cauate din partea acelora, »cari nu vreu se înțelegă«, amintesc numai multele suplice și rogări pre la organele publice și până la ministeriu până ce s'au conces, tôte ca planul de edificare să se potă pune în lucrare, a făcut tôte computurile și a ținut în evidință tôte câte numai se pot cugeta la o astfelu de lucrare. În primăvera anului 1887 fiind gata edificiul și apröpe și lucrul de lemn la frontariu, deși era morbos în luna lui Maiu, a întreprins una călătorie lungă până în Moldova la Mănăștirii, unde se află unii călugeri din Ragla, cari încă mai dinainte au fost promis, că vor pictori gratis frontariul. Reintornând acasă i-a provăduț cu tôte celea de lipsă, adeca vipt și cuartir în tēmp de 8 săptēmăni, adecă pre tot tēmpul cât au stat aici la lucru.«

Dar nu a făcut dēnsul fapte vrednice de amintit numai pentru comuna Ragla, ci preste tot unde numai a putut ajunge cu sfatul și cu puterile lui materiali și spirituali.

Comuna Ragla potă să fie fālösă numai pentru că acolo s'a născut căpitanul Mărginean, dar El nu-i numai a Răglenilor, ci al nostru al tuturor celor ce îl cunoscem și scim apreția faptele lui.

Nu numai pentru biserică și școlă din Ragla a sciut dēnsul să se însuflețască, nu numai pentru cultura tinerilor din Ragla și trimiteria lor pela școle înalte, nu numai pentru bunăstarea și progresul poporului din Ragla, ci pentru întreg jurul acasta, căpitanul Mărginean a fost și este și astăzi un adevărat bărbat, căruia bunăstarea și progresul nēmului românesc tot-déuna îi zace la inimă.

Abea cred să fi săvârșit Româniii din ținutul Bistriței ceva faptă de interes național, la care dēnsul să nu fi luat parte activă.

La înființarea institutelor Bistrițiana, Șoimușana, Comercian-
tul și altele căpitanul Mărginean a lucrat cu mare zel.

Nu avem pretențiunea de a face biografia acestui bărbat, ci
am arătat numai pe scurt unele schițe din viața și activitatea
dînsului, — sperăm însă că Dl. Dr. N. Șimon, secretariu la fonduri
în Năsăud, carele încă e un fiu al Raglei și pre cât suntem în-
formați are culesse multe date despre viața și activitatea căpi-
tanului Ioan Mărginean, la timpul său ne va surprinde cu o bio-
grafie scrisă în adevăratul înțeles al cuvîntului și vrednică de
acest bărbat bine meritat.

Toma Gălătariu.

Rari, foarte rari, cu deosebire printre noi, printre Români se
găsesc economi ca și Toma Gălătariu, bine meritatul locuitoriu
din comuna Țela, comitatul Caraș-Severin, al căruia portret, în
frumosul și elegantul port național bătrînesc îl prezentăm publi-
cului nostru cetitoriu.

Toma Gălătariu scie puțină carte, dar e stăpînit de un ca-
racter solid și o inteligență naturală, ce la rari omeni se pôte
găsi. —

Prin puterile sale proprii și cu multă parsimonie și-a căști-
gat o avere de aproape un jumătate milion.

Dintre multele sale binefaceri amintim o fundațiune de
13.000 ce a făcut-o mai în anii trecuți bisericii române din Țela,
er acum mai de curund a dăruit acelei biserici un clopot prețios
și mare în greutate de 361 chilogr.

Datele biografice referitoare la viața și meritele acestui vred-
nic bărbat, precum suntem informați se pot căștiiga dela D ni
Dr. Gr. Popoviciu protopop și Dr. Virgil Tomici asesor la sedria
orfana, ambii cu locuința în Lugos.

Am primit mai multe scrisori dela amici și abonenți de a
noștri, cu recercarea de a publica în colonele Revistei ilustrate
cât mai multe portrete și biografii de ale bărbaților ce au lucrat
pentru binele și înaintarea nemului românesc. ca astfel se pot
deveni cunoscute faptele lor vrednice de imitat peste tot locul
unde numai există suflare românească.

Ear față de reprezentarea portului românesc se nu ne măr-
ginim de a înfrumseța paginile Revistei Ilustrate numai cu tipuri
țărănești dela sate, ci afară de acestea se mai publicăm din când
în când și câte o frumoasă posă ce represintă portul nostru națio-
nal așa după cum se obicinuesc damele române de a fi costu-
mate la petrecerile noastre românești.

Nu suntem străini de aceste idei și credem că putîndu-se
realiza ne-ar aduce folose de multă însemnătate atât din punct
de vedere istoric-instructiv, cât și estetic-etnografic.

Material ar fi de ajuns de cules din toate păturile societății
românești, pentru că abstrăgînd dela bărbații ilustrii și plini de
renume ai nemului nostru ce a sêvêșit fapte mărețe și gloriose
pentru binele și prosperarea iubitei noastre națiuni, — câți sunt
de aceia, cari în micul și restrînsul lor cerc de activitate,
înțelegînd pe poietul ce cântă:

»Wie fruchtbar ist der kleinste Kreis,
Wenn man ihn wohl zu pflegen weiss.«

a lucrat în viața cu multă energiă, abnegațiune și devotamîent
pentru salutea, binele și prosperarea poporului în mijlocul căruia
a trăit, și bărbați de aceștia are națiunea română foarte mulți de
numărat.

Câte biserici, câte școle, câte case parochiale, câte reuniuni,
câte institute românești de diverse categorii s'au făcut în timpul
din urmă! și toate aceste numai prin conlucrarea energică a bār-
baților ce și-a cunoscut și împlinit datorința.

Câți și mai câți însă dintre acei bărbați astăzi zac ascunși
în mormînt și sunt dați uitării, ca și cum n'ar fie sistat, er cei ce

mai sunt încă în viață stau ascunși în micul lor cerc de activi-
tate fără de a fi cunoscuți în vastul câmp al publicității.

Recunoscem dară de dreptă și iustă pretensiunea amicilor
și abonanților noștri, când cer dela noi, ca să publicăm astfelu de
portrete și biografii, ce ar putea fi considerate și ca un mic tri-
but de recunoscintă față de cei ce au sêvêșit merite pentru binele
obștesc al nemului nostru și a poporului în mijlocul căruia au
trăit. —

În literaturile nemurilor mai înaintate în cultură de cât noi
afăm scrieri de felul acesta foarte multe și cu cuprinsuri de tot
bogate precum e d. e.:

„Biographie universelle“ scrisă de Michaud la Paris în 25
tom., „Nouvelle biographie generale“ de Höfer tot acolo în 46
tom., „Dictionary of national biografi“ de Stephen la Londra în
50 tom., „Biografia degli Italiani illustri“, scrisă de Tipaldo la Ve-
neția în 10 tom., „Memorie funebri antiche ercenti“ de Sargato
la Padua în 6 tom., „Italiani illustri“ de Cantu la Mailand în 3
tom., „Vidas de Espanoles celebres“ de Quintana în 2 tom.,
„Biographisch Woordenboek der Nederlanden“ și „Biographiskt
lexikon ofver swenska män“ în 23 tom. la Upsala, „Die Zeit-
genossen“ la Leipzig în 18 tom., „Biographisches Lexicon des
osterreichischen Kaisertums“ la Viena în 55 tom., „Dictionary of
general biography“ de Cate în Londra, „Cyclopedia of biograhly“
de Codwin la Newyork, „Dictionnaire universel des Contempo-
rains“ de Vapereau la Paris în 2 tom., și alte multe, cari din
lipsa spațului nu le putem aminti la acest loc.

În literatura română pe acest teren s'a făcut foarte puțin și
afară de „Panteonul român“ de I. Vulcan și „Portrete istorice“
de G. I. Ionescu Gion, „Artiștii noștri“ de Ivarez Movila și afară
de unele biografii singuratic publicate prin jurnale, avem numai
puține scrieri de felul acesta precum: „Viața și operele lui G.
Sincai“ de Alex. Papiu Ilarian, „Viața și operele lui Petru Maior“
de Dr. Atanasiu M. Marienescu, „Viața, timpul și operele lui Ni-
colau Balcescu“ de Gr. Tocilescu, „Costantin Negruzzi și timpul
său“ de V. Alesandri, „Grigore Alesandrescu“ de Ioan Ghica,
„Mitropolitul Veniamin Costache“ de A. Vizanti, „Constantin Ne-
gri“ de G. Misail, și unele traduceri din classicii anticî.

Aceste ar fi opurile biografice despre cari avem cunoscintă,
că a apărut până acuma în limba română, despre vre-o colecțiune
mai mare cu scrieri de felul acesta noi nu scim.

Am înșirat aci aceste lucrări pentru de-a constata pe de-o
parte că alte nemuri, față de noi cât sunt de înaintate și pe a-
cest teren, er de altă parte a se vedea, că o astfelu de lucrare
nu se pôte considera așa numai ca un lucru de toate zilele, e o
lucrare cu mult mai grea de cât alte narațiuni istorice, în carea
pe lângă observarea în fond și în formă a istoriei mai sunt a se
arăta moravuri, însușiri morale și intelectuale de ale omenilor,
zugerînd cu vii colorî caracterul acelora, și nu a ne mărgini nu-
mai la descrieri de fapte în formă de narațiune, — Apoi pentru
de a putea culege atâtea date și informațiuni se recer puteri de
cari noi de o-camdată nu putem dispune.

Am publicat și până acuma și vom publică și pe venitoriu
din când în când câte-o biografie de-a bărbaților noștri meritați
cu ceea-ce însă recunoscem de a fi făcut încă de tot puțin pe acest
teren. — Ținta noastră trebuie să fie îndreptată într'acolo, de a pu-
tea ajunge să avem și noi Români o colecțiune de scrisori bio-
grafice aranjate în ord alfabetic, ori grupate după felul lor pre-
cum ar fi d. e. biografiile: Literaților noștri, a bărbaților noștri
politici, a preoților din cutare și cutare tract protopopesc seu
chiar dintr'o diecesă întrégă cu monografia aceluia tract eventual
a întregii diecesă, a învățătorilor și învățătoreselor aparținătoare
cutărei reuniune de învățători, cu monografia acelei reuniuni, a
Dómnelor membre din cutare reuniune a femeilor române cu
monografia acelei reuniuni, a membrilor dela cutare reuniune eco-
nomică, societate comercială ori institut de bani cu monografiile
acelora, apoi toate ilustrate cu portretele membrilor și alte ilustra-
țiuni p. c. biserici, școle, căsi publice și alte lucruri de interes
general.

A ajunge dintr'odată la ținta propusă și a vedea realizată acesta dorință este un lucru foarte greu, pentru că o astfel de lucrare reclamă nu numai muncă multă, ci și bani mulți.

Muncă multă cu adunarea și aranjarea materialului.

Ear bani mulți cu procurarea și pregătirea clișeurilor necesare la ilustrarea opului intenționat.

În împrejurările de față unul singur nu poate să-și permită curajul de a-și încerca norocul cu întreprindere literară atât de costisitoare mai cu samă fără de a dispune de ore care capital.

Dar ceea ce unul nu poate face, pentru că unde-i unul nu-i putere, vor face doi ori mai mulți, căci unde's doi puterea crește, numai voință să fie.

Cea mai mare greutate la edarea unei astfel de colecțiune ar fi fără îndoială procurarea de clișeuri, cari sunt foc de scumpe, putând delatura acesta pedecă toate celelalte greutăți ar deveni mai ușore de învins.

Și această pedecă mare, care după a noastră părere e cea mai grea în chestia de care ne ocupăm, prin voință, iubire de nem și solidaritate frățască cu care datorim unul altuia, așa o putem micșora, încât să nu simțim nici cea mai mică greutate din această cauză la realizarea lucrării intenționate, deci uniți în cugete și uniți în simțiri vom încerca rînd pe rînd a aduna materialul necesar de care avem trebuință, apelând la sprijinul călduros al publicului român spre a ne ajuta la acesta întreprindere.

Vom începe mai întâiu cu adunarea de portrete și scurte date biografice, pentru care scop sub numirea »Din albumul nostru« am deschis o colônă în »Revista Ilustrată« unde vom publica portretele acelor Domni și Dămne, cari vor avea bunavoință de a ne trimite câte una poșă de a D-nialor bine reușită spre a putea face de pe aceea câte un clișeu zincografic ori autotypic.

Cu acele portrete decorând mai întâiu paginile Revistei Ilustrate în o mică schiță biografică (și însemnând la ele numele și conumele, anul nasterii și locuința respectivei persoane ce reprezintă acel portret) se vor aminti și isvórele de unde s'ar putea câștiga datele auto- ori biografice a persónelor de sub întrebare.

Deodată cu trimiterea portretelor să ni-se trimită și câte 5 coróne de fiecare portret ca ajutoriu la suportarea speselor cu facerea clișeului, portul postal etc. ér cei ce nu sunt abonați la foia noastră și prețul abonamentului pe un an întreg anticipativ solvit.

Ear în schimb pentru acele 5 coróne fie-carele va primi de la noi câte 24 portrete (zincografice făcute după posa ce ne-o trimis-o și imprimare pe carton de lucș: cea ce face mai mult de cât cele 5 coróne. — Începutul l'am făcut, credem a fi bun și contând la căldurosul sprijin al publicului nostru cetitoriu avem speranță de un sfîrșit și mai bun.

Redacțiunea.

Țeraniî noștri.

Doine populare.

Copilu făr' de părinți
Plânge cu lacrimi ferbinti
Copilu făr' de măicuță
Plânge dela inimuță.

Cine n'are maică dragă
N'are unde amar să tragă
Cine n'are maică dulce,
N'are unde amar se duce.

Supératu-s nu mă spui
Nu fac vóie nimérui
Supératu-s nu mă las
Nu fac vóie la písmaș.

Supérare vóie rea
Te-ai pus la inima mea
Ți-ai făcut aședámênt,
Până mi băga'n pámênt
Ți-ai făcut aici locaș,
Până mi băga 'n sălaș.

Dor și jale ca a mea,
Nu mai pot Dómne vedea
Dor și jale ca la mine
Nu mai vêd Dómne la nime.

Supérare c'amea nu-i
N'am cui spune nimérui,
Maica-i mortă 'n copîrșeu
Nu sci de necasul meu
Tată am, dar mamă nu-i
Și-s copilu nimérui
Tată este, mamă n'am
Și-s copilu de hăram.

Fă-mê Dómne ce mi face
Fă-mê pasêre d'argint
Cu aripile de vânt
Se sbor la maica 'n pámênt

Io-i începe a ciripi
Maica 'ncepe a hícei
— Dute, dute pásêrea,
Că nu ești dragostea mea,

Cum în lume io trăsesc,
Că de când tu mai lăsat
Nici o cină n'am cinat
Făr am plâns și-am suspinat.

De când maică tu te-ai dus,
Tot am suspinat și-am plâns.
De când dragă m'ei lăsat
Tot am plâns și-am suspinat.

Vină maică, vină dragă,
Că năcazul réu mă legă
Supérarea mă topesce
Uritu mă dogoresce.

Vină maică de mă veđi,
Până ce-s holdele verdí,
Că dacă s'or gălbim
Cine sci unde-oi mai fi.

Cine nu sci ce-i uritu
Póte sêruta pámêntu
Cine nu sci ce-i necasu
Póte sêruta prilazu.

De cât maică m'ai făcut
Mai bine m'ai fi perđut
Și de cât m'ai legânat
Mai bine m'ai fi 'necat.

De-ar fi trăsñit D-neđu
Muntele dela Ineu
Lemnu din légânu meu
Sê nu sê legine nime
Cum m'o legânat pe mine.

Inimuță cu amar
Nu te supêra 'n zădar
Mai supêră-te la modru
Sê mai înflorêscă codru.

c. d. Teodor Oltean.

Un bătrán Șoimușan cântând din fluer.
(După o fotografie de I. Anca.)

C'amea dragoste-i în lume
Și nu-i mai aud de nume,
— Las maică nu hícei
Și ascultă sê-ți vorbesc

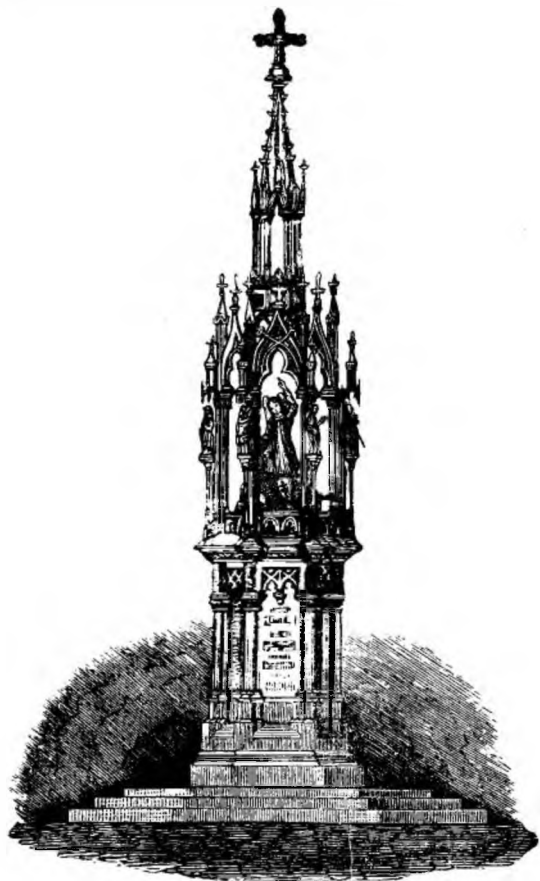
CRONICA LUNARĂ.

Unelta lui Luccheni — nimicită. Criminalul ucigaș al împărătesei-regine Elisabeta, și-a luat deja pedepșa meritată. A mai rămas însă un act trist de isprăvit: nimicirea pilei ucigătoare și a recuisitelor prin cari s'a constatat mărtea împărătesei la hotelul Beaurivage.

Este un obicei vechiu, ca toate armele a căror jertfă a cădută vre-o persoană princiară, să se ardă sau să se nimicească într'un chip oare-care, ca să nu rămână ca triste relicvii pentru posteritate, și prin ele să se dea ansă la curiozități frivole.

Generoasă filantropă, d-na Elena dr. Turnescu a donat 1.000 lei pentru construirea unui local de școlă în comuna românească Marcos din Transilvania.

Statua lui Hentzi. Generalul Hentzi, carele în anul 1848 a apărut cu multă vitejie cetatea Buda, ținând-o multă vreme în stăpânire și rămânând credincios stegului sub care a jurat, până la mărte, M. Sa i-a ridicat o statuă cam pe locul unde căduse el lovit de glonțele resculăților.

Ilustrațiunea acesta ne reprezintă acea statuă.

Cât e de mare indignarea magiarilor pentru acea statuă, ce la ordin mai înalt este a se strămuta, înaintea academiei militare, spre a se ridica în locul acesteia statuă reginei Elisabeta, — și cu câtă tărie cereau Ungurii toți demisia ministrului comun de război Krieghammer, carele fu însărcinat cu acea strămutare, cetitorilor noștri le este cunoscut din jurnalele politice.

Acăsta afacere însă s'a rezolvit așa la curte, că Krieghammer rămâne și mai departe ministru al armatei împărătesci, — cu care afacerea se crede a fi terminată.

Pictorii Luchian și Artakino au fost însărcinați de ministerul cultelor din România cu facerea picturelor noiei biserici din Tulcea.

Succesele lui Bismarck — ca scriitor. Dacă succesele politice ale marelui cancelar au încetat cu mărtea lui, după ele urmează acum ne mai pomenitele succese — ca scriitor. În scurtul timp de când apar »Impresiile și Memoriile« lui Bismarck au sosit la editorul acelora peste 318.000 comande. Prețul brut al esemplarelor comandate reprezintă o valoare de 6¹/₂ milioane marce. Și acesta e numai începutul vândărei!

Bibliografii.

Veste imbucurătoare. »Foia poporului« din Sibiu, care va fi redactată cași până acum, pentru trebuința omenilor dela țară, cu material bogat, național-politic, literar, economic și informativ și pe lângă acesta împodobită cu ilustrațiuni, va costa pe un an numai 2 fl., pe un ¹/₂ an 1 fl. Acăsta foie prețuită, bună și ieftină ar trebui se nu lipsescă din nici o casă românească. Preții și învătătorii noștri dela țară vor face un serviciu bun națiunii, răspândind acăsta foie prin popor. O recomandăm cu tot deadinsul fiecărui Român adevărat spre a o abona.

„Gazeta poporului“ este titlul unui organ agricol ilustrat pentru trebuințele poporului român, care va apărea începând cu 1 Ianuarie n. 1899 la prima fiecărei luni la Cernăuți și va trata: I. Generalia (emise și legi privitoare la agricultură, articoli despre agricultura generală, invențiuni nouă pe terenul economic și apăruri). II. Agricultura: a) agrologia; b) filotechnia; c) zootechnia și d) economia rurală. III. Grădinăritul: a) pomărit; b) legumărit; c) florărit. IV. Silvicultura și vânăatul. V. Galițe: a) gobăi; b) găște; c) rațe; d) curcani; e) pichire. VI. Pești și racii. VII. Albinăritul. VIII. Meseriile și industrie. IX. Medicina veterinară. X. Higiena populară. XI. Negoțul și prețul productelor din lumea largă. XII. Bucătăria. XIII. Cărți nouă, broșuri și cataloge (bibliografia.) XIV. Recenziuni. XV. Intrebări și răspunsuri. XVI. Posta redacțiunii. Suplimente și anunțuri. Prețul abonamentului anual 4 fl. Redacția și administrația profesor Grigorie Halip, Cernăuți, strada Roșei nr. 23

Zarandul și munții apuseni ai Transilvaniei. Descriere de Silvestru Moldovan, cu 9 ilustrațiuni și o schiță. Editura proprie. „Tipografia“ societate pe acțiuni în Sibiu, 1898.

Acăsta e unul din opurile cele mai prospete, datorit penci dlui Silv. Moldovan. E o continuare a pului „Țera noastră“, scrisă tot de acel autor, despre care scrisu la timpul seu în Gazeta Transilvaniei. Acum, ce să mai dic? Dacă nu e demn de un om a nu-și cunoșce pe mama proprie, care l'a născut, nutrit și grijit ca pe lumina ochilor, tot așa de nedem este pentru el a nu-și cunoșce patria, fie ea cum va fi. Că nu înzădar cântă poetul: „Fie pânea cât de rea, tot mai bună-n țera mea.“ Ca patria nu are-n lume nici o țară farmec pentru om, decî trebuie cunoscută bine; și cu cât o cunoșce mai bine, cu atât vom iubi-o mai înfocat, și cu atât vom apăra-o mai cu drag. Cărți românesci, din care se o putem cunoșce atât de bine, ca din cele a dlui Silvestru Moldovan, noi nu avem. Decî datorî suntem ca acelea se le abonăm și cetim cu diligență; prin aceea pe noi ne luminăm, ér autorului i felicităm scrutarea, studiarea, scrierea și tipărirea mai departe a opurilor relative la patria noastră. Că e mult de scris despre acăsta patriă, că e frumoasă și mare. Sciți până unde se întinde patria română? —

Până unde mai răsună
Limba dulce și străbună,
Limba care se trăiește,
Limba românească!

Decî nici o escusare nu ne dispensază dela buna ei cunoșcere. Se ne procurăm opuri relative și se o studiem și cunoșce bine. A dlui Silv. Moldovan sunt foarte potrivite spre acel scop, decî se vedem se nu le lăsăm în librării, pradă moliiilor și șorecilor. Prețul unui esemplar e 2 corone ori 3 franci.

„A fugit!“ Polca franțaise pentru piano de Sext Camil Negrea. Venitul curat e destinat pentru augmentarea fundațiunii „Leontina F. Negruțiu“, a cărei menire este: prevedere cu cărți și recuisite de școlă a elevelor române mai sêrace și mai vrednice prin purtare și progres, cari frecuentază școlă de fetițe română din Blaș. Prețul unui exemplar: 25 cr. = 50 bani. Se pôte procura trâmîind înainte prețul plus 5 cr. = 10 bani pentru porto, dela Tipografia Seminariului gr.-cat. Blaș, (Balázsfalva, Ungaria).

Glume.

Inaintea tribunalului.

Președintele: Acusatul! dumniata ai fost împărtășit de-o creștere bună, cum ai putut ajunge, de ai jăfuit și încă ai și ucis? Spune-mi sincer, ce te-au adus pe banca acusaților?

Acusatul: Mă rog domnule președinte, gendarmii m'au adus aicea.

Un domn mergând la nește lucrători ai lui, ca să le facă voie bună la lucru, începă a glumi cu ei: Ómeni bunți, care s'ar afla dintre D-vostă să mănca de-odată trei chilo de carne? Un țigan ce era și el între lucrători, de-odată începuse strige. Eu măria-ta. — Și încă lângă aceia și un blid de plăcinte, care l'ar mânca? Eu domnule, se prezentă erăși țiganul. — Dar o glajă de rachiu, care ar fi în stare a o bea? Eu domnule, eu, strigă țiganul! Și o jumătate stog de grâu, care

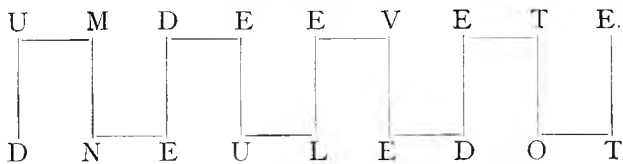
Inaintea tribunalului.

l'ar îmblăți într'o jumătate de ți? La acesta țiganul se întorce repede cătră ceilalți lucrători și dice: No mai diceți și voi ceva, că eu nu le pot suporta tôte.

Doi săteni se duseră în cetate la un sculptor se le facă pre sântul Sevastian, care era patronul comunei lor. Ajungând la sculptor începură a se tocmi despre prețul și despre mărimea lui. După ce s'au satorit acestea îi mai întrebă sculptorul: Cum voiți să fie sântul, viu seu mort? — Acesta întrebare a pus pe cugete pre unul din săteni, că nu scia ce să răspundă, eră celalalt cugetându-se puțin află răspunsul și dice: Fă-l viu, că dacă va fi de lipsă, vom afla noi mijloce ca se-l omorim.

Găcitură.

1. Găcitură săritore de Mărioara Vlăsa.

2. Găcitură trei-unghiulară.

- Numele autorului.
- Scriitor român.
- Animale.
- Nume din bibliă.
- Oraș în Asia.
- Pronume.
- Pronume.
- Vocală.

2. Găcitură cubică de Ionescu.

A	A	A	A
P	S	R	R
M	M	M	M
A	A	A	A

Rîndul I. e un obiect făcut de Geometru.
 Rîndul al II-lea e un obiect ce nici din o casă nu pôte se lipsască.
 Rîndul al III-lea însamnă un gust neplăcut.
 Rîndul al IV-lea e un obiect ce ține pre altul în părete.
 Intre cei ce vor deslega bine găciturile se vor sorta 5 tablouri autotypice foarte frumos imprimate pe carton de lux.

POȘTA
 REDACȚIUNEI.

Dlui A. P. in C. Țici că să-ți publicăm poeziile scurte dar bunișore, . . . etă una:

O ți se duce alta vine
 Și vremea tot tace și trece
 Cu amorul nost nu e mai bine —
 Haidem să bem dar apă rece.

Toli. E negură . . . nu se pôte publica.

Dlui Pompei. Poeziile »Tămna«, »Adese« și »Melancoite« le-am primit și le vom publica când vom dispune de spaț.

Dlui A. B. in V. Am primit scrisoarea și ți-am înorit abonamentul conform cererei D-tale.

Dlui P. T. in B. Pe lângă tătă bunăvoința nu vă putem da Rev. Ilustr. pe lângă condițiunile propuse de D-vostă.

Dlui I. P. in N. Am primit frumosul tablou, l'am și espedit la Viena spre a ne face clișeu ca se-l putem reproduce în Revistă. Îți vom trimite după promisiune și D-tale 24 esemplare.

La mai mulți. Mulțămim pentru portretele și schițele biografice trimise, le vom face loc în Revistă și la timpul seu vom trimite și cele 24 esempl. promise.

Dlui I. St. in O. Pentru cele 96 portrete și tablouri fotografice ce mi-ați pus la dispoziție ca se le reproducem în Revista Ilustrată, Vă mulțămim și cât mai curund veți primi dela noi ceea-ce V'am promis. sunt foarte frumoșe. Salutare.

Societăți culturale „Ioan Kalinderu“ în Bicaz și societăți bisericesci literare „Alex. Șincăi“ în Gherla. Regretăm că nu suntem în poziție de a Vă pute trimite în mod gratuit Revista Ilustrată pe a. 1899, fiind actuala stare materială a noastră de tot moderată, încât abea suntem în stare de a suportă spesele cele enorme de mari, ce sunt împreunate cu edarea acestei foi.

Vă oferim înse în mod gratuit de-ocamdată câte un esemplar complet din Revista Ilustrată de pe a. trecut.

Dlui Nicolau Sbiera paroch în Botoșana (Bucovina). Broșura a X-a ce diceți că vă mai lipsesce Vă-am trimis'o din nou.

Dlui Corb in B. Poeziile: Vagabundul, Sonet. Cătră sôre, La o rosă, al doilea sonet, sunt încercări, ce nu le putem publica. »O mamă la mormânt« e ceva mai bunișoră, dispunând de spaț o vom folosi cu unele modificări.

Dlui E. B. in S. Poesia »De-a supra« ne-a sosit prea târziu pentru broșura acăsta. o vom păstra-o pentru broșura a XII-a, atunci va fi bine potrivit — pe Crăciun.

D-rei M. C. in S. Am primit drăgălașele poezii ce ne-ai trimis și le vom face loc în Revistă, despre celelalte nu putem răspunde de-o camdată, fiind preste măsură ocupați. Portretele nu au sosit aici.